

УКРАЇНЬСКА ПРАВОСЛАВНА
ЦЕРКВА В США
видає
ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ
ПРАВОСЛАВНИХ СЕСТРИЦТВ

ВІРА

FAITH

UKRAINIAN ORTHODOX
CHURCH OF THE USA
published by
UNITED UKRAINIAN
ORTHODOX SISTERHOODS

Рік XXXIII, ч. 2 (130) квітень-червень 2008 April - June Vol. XXXIII, #2 (130)

Святий рівноапостольний великий князь Володимир - хреститель України
Holy Equal-to-the-Apostles Great Prince Volodymyr - the Baptiser of Ukraine

1974 - FAITH

*Охорона традицій УПУ,
поширення інформації про культурні
та історичні досягнення і звичаї
українського народу!*

VIRA - 2008

*Preservation of the traditions
of the Ukrainian Orthodox Church and
witnessing to the cultural and historical
achievements of Ukrainian people!*

**ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ
ПРАВОСЛАВНИХ СЕСТРИЦТВ У США
ІМ. СВ. КНЯГІНИ ОЛЬГИ
УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА У США
UNITED UKRAINIAN ORTHODOX
SISTERHOODS OF THE USA
UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH OF THE USA**

President:

Nadiya Mirchuk

Spiritual Advisor:

His Grace Bishop Daniel
Protopresbyter William Diakiv

EXECUTIVE BOARD

Honorary President:

Valentyna Kuzmycz

Honorary Members:

Johanna Staroschak
Raisa Zelinsky

Vice Presidents:

Olha Antochy
Nadia Brushenko
Sophia Bilinsky
Natalia Posewa

Secretary:

Marianna Zadojany

Treasurer:

Olha Krywolap
221 Edridge Way
Catonsville, MD 21228

Financial Secretary:

Nina Czeczulin

Culture & Education:

Luba Shevchenko
Olga Zeleznock

Organization Committee

Christina Taschuk
Ala Trochymchuk

Auditors:

Kateryna Hucul
Valentyna Hohl
Anastasia Hrybowych

ЗМІСТ - CONTENTS

Новий Архипастир УПЦ в США	3
Служити людям - це служити Богу - Іван Верстюк	4
Consider Today's Lily - Cranford Joseph Coulter	5
Київська Русь - перша українська держава - Леонід Залізник	6
Перша Літургія Українською мовою - Ірина Преловська	12
Confession: the Sacrament of Reconciliation - Jim Forest	14
Наші стипендисти	16
Coffee Cups and St. Isaac the Syrian - Vincent Rossi	17
"Марія" Уласа Самчука - Оксана Бризгун-Соколик	21
Світлої пам'яті Варвара Антонівна Діберт - Ольга Матула	22
Свідчення про Голодомор - Варвара Діберт	23
Holodomor Flame in South Bound Brook, NJ	25
Нам пишуть...	26
2008 Mission Team Returns Home	27
Християнське коріння української культури - Тарас Борозенець	30
Donations-Пожертви	31

Editor-in-Chief

PO Box 495
South Bound Brook, NJ 08880
E-mail: ViraFaith@aol.com

Редакційна колегія:

Владика Даниїл
Валентина Кузьмич,
Оля Матула

Адміністрація "Віри":

Надія Мірчук
110 East Cedar St.
Livingston, NJ 07039
Tel: (973) 992-6479

Річна передплата: 20 дол. — у США,
25 дол. — для пересилання в Україну

*Редакція застерігає за собою право
скорочувати статті та виправляти мову.
Статті, підписані прізвищем автора,
висловлюють його власні погляди, а не
погляди Редакції.*

Новий архипастир Української Православної Церкви в США

The weekend of May 9-11, 2008 has been described as a weekend of a spiritual joy and renewal for not only the more than 500 people who gathered at St. Volodymyr Ukrainian Orthodox Cathedral in Parma, OH but for the entire Ukrainian Orthodox Church of the USA, as the hierarchs, clergy and faithful of the Church witnessed the consecration of a new bishop of the UOC of the USA in the person of Archimandrite Daniel (Zelinsky).

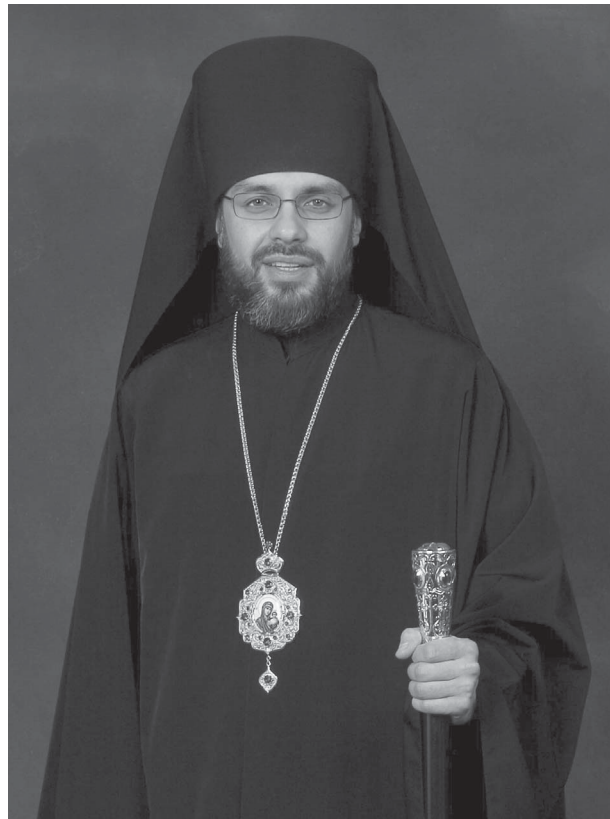
Seven Orthodox Hierarchs from around the world participated in the historical and joyful event of the Church. Metropolitan Constantine and Archbishop Antony, the hierarchs of the Ukrainian Orthodox Church of the USA were joined in the consecration services by His Eminence Metropolitan Nicholas of the American Carpatho-Rusyn Orthodox Church, His Eminence Archbishop Yuriy of the Ukrainian Orthodox Church of Canada, His Grace Bishop Jeremiah of the Ukrainian Orthodox Church of South America, His Grace Bishop Demetrios, the assistant Bishop of the Greek Orthodox Metropolis of Chicago and a representative of the Exarch of the Ecumenical Patriarchate in the US – His Eminence Archbishop Demetrios, and His Grace Bishop Andriy of the Ukrainian Orthodox Church of Western Europe.

Also and participating in the consecration services were 60 priests and deacons of the Ukrainian Orthodox Church of the USA and other Orthodox Churches, along with 400 faithful who traveled to Parma, OH from around the country, from California to Maine and from Canada to Florida and everywhere in between.

In attendance were also three hierarchs of the Ukrainian Catholic Church in the USA: His Eminence Metropolitan Stefan Soroka, Bishop Robert Moskal, Bishop-emeritus Basil Losten, as well as Bishop John Kudryk of Byzantine Catholic Church of America.

At the conclusion of Divine Liturgy, Metropolitan Constantine addressed the newly consecrated bishop with profound spiritual instructions explaining to him the meaning of Episcopal service as successor to the Apostles and the wonder of the Holy Spirit's guidance, which leads every hierarch.

The Metropolitan presented His Grace Bishop Daniel with the archpastoral staff and charged him to recall this Liturgy and these hierarchs, clergy and faithful who witnessed and participated in it, all of whom will keep him in their daily prayers, enabling his success - in God's terms. Bishop Daniel accepted the Episcopal staff with humility and offered his blessing to the clergy and faithful gathered at St. Volodymyr's cathedral.

**Преосвященніший Єпископе
Даниїле!**

Ми із радістю сердечно вітаємо Вас із хіротонією у сан Єпископа.

Ласки й опіки Господньої! Кріпкого здоров'я та сили і витривалости на довгі роки!

Тепер ми маємо Єпископа духовним опікуном Об'єднання Українських Православних Сестрицтв у США.

Ми вдячні Вам за Вашу духовну опіку і поради, які ми отримували останні три роки. Вдячні за чисельну допомогу, якою Ви довгі роки нас щедро обдаровували. Особливо вдячні за Вашу згоду взяти на себе відповідальність головного редактора жураналу "Віра". Ми свідомі додаткових обов'язків, які Ви взяли на себе, присвятивши своє життя служінню Українській Православній Церкві в сані Єпископа, та всетаки прохаємо, дорогий Владико, і надалі Вашої опіки і допомоги в праці Об'єднання, а Господь нехай нагородить Вас стократно!

Надія Мірчук, голова Об'єднання УПС у США.

Служити людям - це служити Богу

Іван Верстюк

Сенс християнського життя обов'язково визначається тим, чи присутнє в ньому служіння. Служіння не є чимось таким, що постає в житті людини саме по собі, випадково чи спричинюється самими лише зовнішніми обставинами. Християнин мусить за власною волею вирішити присвятити своє життя якійсь важливій справі, котра тим чи іншим чином слугувала б поширенню віри в Спасителя людства Ісуса Христа, в Його Святу Церкву та Його нездоланну Правду.

Звичайно, богопосвячене життя, які форми воно б не мало, є важким, адже несе із собою біль, страждання, спокуси, випробування. Щоправда, саме в служінні як ні в чому іншому відчувається всеспасаюча та вселікуюча благодать Того, Хто був і є Світлом для світу. Служіння, якщо воно справді спрямоване на виконання волі Божої, обов'язково стає джерелом втіхи, пасхальної радості, євангельського натхнення. І через це в жодному разі не можна сумніватись у тому, чи варто брати на себе тягар якогось служіння, чи продовжувати залишатись пасивним та байдужим як мільйони людей навколо. Врешті, життя людині дається для того, аби вона його чомусь присвятила, і тому потрібно молитись, щоби Господь допоміг зрозуміти, звершення якої справи Він чекає від кожного з нас.

Служіння - це завжди служіння ближнім, тобто людям, які тебе оточують. Адже постійно поруч є хтось, хто потребує нашої допомоги, нашого втручання, поради чи втішної розмови. Служити людям навколо себе - це служити Богу, котрий дав тобі життя, серце, розум. Християнин повинен бути уважним, спостерігати за тим, що відбувається навколо нього, і тоді, коли він побачить якусь неправду, він мусить якимось чином проти неї виступити і якщо не побороти, то хоча б засвідчити про своє неприйняття цієї неправди, про свою обуреність та розгніваність нею.

Дуже часто стати до якогось служіння, віддати свою долю в руки Господні заважає прив'язаність до певних теперішніх зручностей, до звичного режиму життя, острах перед тим, що скажуть чи подумають знайомі. Люди є люди - вони завжди мають у собі слабкості, котрі не дозволяють їм повністю самореалізуватись. Але дуже шкода, коли ці слабкості таки перемагають людину, роблять її заручником оточуючих обставин, вихід з яких є, але його знайдення вимагає праці, напруження, молитви до Бога, про що ми інколи забуваємо.

Обираючи певне служіння, не треба дивитись на інших, тому що життя не є чимось таким, що його можна було б від когось скопіювати. Кожен мусить пройти власним життєвим шляхом, прийняти ті рішення і звершити ті справи, які зроблять це життя саме його життям, а не життям когось іншого. Правдивий християнин, замислюючись над сутністю свого життя, повинен мати перед

собою тільки один приклад - Господа Ісуса Христа, який своїм земним життям показав, що немає нічого ціннішого у людини, ніж здатність принести себе в жертву, віддати себе на служіння людям, своїм братам і сестрам.

Не потрібно розуміти служіння як щось штучне - служіння може бути чимось, чим людина вже займається, але вона не розуміє, що така справа, котрій вона присвятила своє життя, є саме служінням. Хіба не служінням є професії лікаря, вчителя, науковця, журналіста,

міліціонера, коли людина повинна принести в жертву самого себе заради блага всього суспільства, забути про своє бажання чи небажання кимось бути і щось робити, а сміливо й рішуче віддатися у волю Божу? Не шкодуючи власних сил, працювати й не чекати, доки тобі казатимуть компліменти - адже компліментів можна і не дочекатись, і тоді тільки Бог є свідком таємного життєвого подвигу. Та ж варта чогось слава не від людей, а слава від Бога, і через це не потрібно сумувати, якщо бажаючи досягнути якесь визнання, ми його не маємо. Визнання не є чимось таким, що має цінність перед Богом. Перед Богом мають цінність конкретні справи, дії, з успіхом звершена робота, до кінця виконане служіння. Люди не можуть нагородити за подвиги так, як може нагородити Господь Бог - Він один є джерелом усіх щедрот та милостей, тому й до Нього мусять бути спрямовані всі наші думки, надії, сподівання.

Врешті, ми повинні усвідомлювати, що живемо в складному суспільстві в складний час. Кожного дня з нами трапляються різні негаразди, ми постійно наражаємося на труднощі, з якими частіше за все навіть не знаємо, як боротися. Життя українців сьогодні важке. Та сумуючи й нарікаючи ми тільки розгніваємо Бога і жодним чином не поліпшимо ситуацію. В таких умовах необхідно бути готовим, і в першу чергу це стосується християн, щонайрішучіше віддати себе на служіння людям. Ніщо не є приємним Богові тою мірою, як така жертва. Необхідно сміливіше свідчити про власну суспільну позицію, завжди, коли це можливо, висловлювати свою думку, свою позицію з того чи іншого питання. Життя на дається двічі, але лише один раз, і тому кожне наше рішення мусить бути зваженим, продуманим, звіреним з істинами християнської віри. Тільки так ми зможемо налагодити життєдіяльність нашого багатостраждального суспільства, очистити його від негараздів, від бруду аморальності, бездуховності, атеїзму, від фальшивих цінностей, пропагандованих радянською владою протягом довгих років її панування на наших землях. Завжди й в усьому слідуймо за Христом, наслідуймо Христа, будьмо із Христом!

Consider Today's Lily

by Cranford Joseph Coulter

Consider the lilies, how they grow; they neither toil nor spin; yet I tell you, even Solomon in all his glory was not arrayed like one of these. (Luke 12:27)

I delight in daylilies. We have about a half dozen varieties in our backyard. They are so amazing! They produce enormous, brilliantly colored blossoms. Each blossom is a work of art superior to any likeness an artist could ever produce. Then it's gone in a day.

Anyone who walks with me into our backyard while any of these lilies are blooming will hear me say: "Consider today's lily!" The daylily blossom is a reminder of God's great care for us. He made them beautiful for us to enjoy. He made them to wither in a day to be replaced by another blossom as uniquely beautiful as the last in order to illustrate His abundant provision for us. They also instruct us as to the urgency of doing what is good today.

The passage goes on:

But if God so clothes the grass which is alive in the field today and tomorrow is thrown into the oven, how much more will he clothe you, O men of little faith! And do not seek what you are to eat and what you are to drink, nor be of anxious mind. For all the nations of the world seek these things; and your Father knows that you need them. Instead, seek His kingdom, and these things shall be yours as well. Fear not, little flock, for it is your Father's good pleasure to give you the kingdom. Sell your possessions, and give alms; provide yourselves with purses that do not grow old, with a treasure in the heavens that does not fail, where no thief approaches and no moth destroys. For where your treasure is, there will your heart be also. (Luke 12:28-34)

Jesus is telling us that giving alms is a more secure investment than the stock market. It is not an investment for your old age, but for what comes after that, or could come at any time. But, by the same token, God is promising that if we truly obey

Him in almsgiving by faith, we will always have what we need in this life as well: "and all these things shall be added unto you."

The idea that giving to the poor is giving to God is all through the Scripture. In Proverbs it even says that God will repay with interest. Just read Proverbs 19:17. Banks fail. Stock markets crash. The Lord is steadfast forever!

In none of these passages is there a mention of giving only to those poor who are deserving or worthy or poor through no fault of their own. No. Giving alms is a mercy. What is mercy? It is when one is spared the negative consequences of one's misbehavior. The poor are not presumed to be innocent, nor are we to judge them to be guilty. When we are confronted by them, we are given an opportunity to respond as we would hope God will respond to us in our poverty. It is the tender mercies of God that lead men to repentance. (Romans 2:4) When you give alms to a sinner in Jesus' Name, you are making an investment for both his and your future in the Kingdom of God.

The problem of homelessness is embarrassing and puzzling. In American cities, it became a widespread phenomenon in the late 1970s and early 1980s. More recently it has spread to Europe. There are varying and conflicting theories as to the causes of homelessness. Some blame homeless people themselves for bad lifestyle or other choices. Others blame the system that has eliminated lower standard, cheaper housing, while not increasing minimum wage or assistance. There is truth and error in both approaches, but I don't find the usual discussion particularly edifying or fruitful. The research is scant and largely flawed.

We don't have a good handle on even how many homeless people there are, much less how they got there. Many homeless people will deny that they are homeless, either because of the shame that has been attached

(Continued on p. 18)

Київська Русь – перша українська держава

Леонід Залізник,

доктор історичних наук, професор, завідувач відділу археології кам'яного віку Інституту археології НАНУ

Від редакції. Стаття Леоніда Залізняка була написана більш ніж десятиріччя тому, але її аргументи і зараз звучать дуже слушно: вона яскраво і виразно дає відповіді на ті питання, які є актуальними як століття тому, так і допіру, і, мабуть, будуть актуальними ще довго – аж доки не виявиться логічно завершеним процес формування української нації, який іде так довго і так трудно.

У статті є оригінальними і вартими уваги деякі тези, а саме:

1) про одночасність первинного етногенезу тих етнічних груп як у Східній, так і у Західній Європі, на основі яких сформувався ряд сучасних європейських націй;

2) свідчення матеріальної культури (посуд, одяг) як свідчення етнічної неперервності українського народу протягом більш як тисячоліття;

3) фольклор та героїчний епос як важливі свідчення української ідентичності.

Усі держави мають конкретну етнічну належність. Цілком очевидна етнічна належність національних держав, межі яких у цілому збігаються з межами етнічних територій державного етносу (Франція, Німеччина, Польща, Чехія тощо). Однак імперії, що охоплюють батьківщини різних народів, також є державами не кількох, а якогось одного імперського етносу (Римська, Перська, Британська, Російська імперії). Якщо останню з названих “сплотила навіки Велика Русь”, то хто консолідував ранньосередньовічну імперію Київську Русь? Ця проблема історичної спадщини княжого Києва - ключова як для історії Східної Європи, так і для історії України та Росії зокрема.

Проблема етнічної належності держави Київська Русь, її консолідуючого етносу давно вже стала предметом запеклої дискусії не тільки науковців, а й політиків. Для сучасної європейської історичної науки така ситуація ненормальна. Адже аналогічні Русі держави, що виникли одночасно з нею в IX-X століттях на англійських, французьких, німецьких, чеських, польських, угорських землях, давно і одностайно вважаються державами відповідних народів. На цьому тлі суперечка довкола національності жителів княжого Києва виглядає дивно і пояснюється не так нестачею наукових джерел, як зайвою політизацією питання.

Офіційна радянська історіографія, продовжуючи традиції російської

імперської історичної науки, вперто заперечувала право українців розглядати Київську Русь як перший етап державного буття українського народу. І зрозуміло чому. Адже імперські вчені давно вже проголосили Київську Русь найдавнішою стадією розвитку російської державності. Це проголошення було головним ідеологічним виправданням експансії Московської імперії на терени України, Білорусі, Східної Балтії. Протягом майже 500 років московські правителі заявляли свої династичні права на землі нібито найдавнішої російської держави Київська Русь і наполегливо добивалися здійснення цього права шляхом агресії па землі західних сусідів.

Українська історіографія, що виросла з етнічного самоусвідомлення українцями свого генетичного зв'язку з Південною Руссю, традиційно вважала княжий Київ українським (“Історія Русів” та ін.). Чому, починаючи історію міста Києва з кінця V століття (за академіком

П.Толочком), ми водночас відмовляємо в таких же глибоких коренях його споконвічним мешканцям - українцям? Якщо вони з'явилися в столиці Руси значно пізніше, то слід визнати факт зміни етнічного складу населення міста в післятатарські часи. Але чого ж тоді гак по-українському звучать літописні київські топоніми - Печерська Лавра, Довбичка, річки Либідь, Киянка, урочище Угорське?

Генетичним підґрунтям Київської Руси були південноруські літописні племена (деревляни, поляни, волиняни, хорвати, уличі, тиверці), що залишили археологічні пам'ятки лука-райковецької

культури VIII-IX століть. У той же час на території Польщі розвивалася подібна до неї культура, названа прапольською. Внаслідок консолідації цієї людности постало найдавніше польське королівство (IX-X ст.). Якщо європейська історична наука вважає слов'янське населення території Польщі VIII-X століть праполяками, чому лукарайковецьку культуру України та державу, що на ній постала, ми не маємо права вважати праукраїнською?

Європейська історія свідчить, що більшість великих народів Європи починають свою національну історію з постання своїх незалежних держав у IX-X століттях. Перші незалежні Французька та Німецька держави виникли 843 року внаслідок розпаду імперії Карла Великого на французьку й німецьку частини. Найдавніше Англійське королівство утворилося в IX столітті. Рівночасно виникло Празьке князівство чехів. А в X столітті починається державна історія поляків і мадярів. Тоді ж таки середньовічна держава утворилася на українських етнічних землях. Тому виключення Київської Русі з української національної історії суперечить логіці історичного процесу.

Заперечуючи можливість безпосереднього виростання козацької України на спадщині Південної Русі нерідко покликаються на перерву в історичному розвитку, що нібито сталася після занепаду Русі під ударами татар і перед постанням козацтва, та на відмінність між культурою і мовою двох періодів української історії. Отже, чи була ця прірва між Руссю і козацькою Україною такою глибокою і широкою, що розділяла нібито два окремі народи?

Наукові факти неспростовно свідчать, що матеріальна культура козацької України безпосередньо виросла з культури Південної Русі.

За даними археології, форма й орнаментация глиняного посуду віддають етнічну своєрідність первісних народів. Тобто в давнину кожен етнос виготовляв властивий лише йому посуд. Пояснюється це тим, що кожна сім'я ліпила горщики для власних потреб і дуже сталі етнічні традиції виготовлення їх передавалися з покоління в покоління. Кераміка козацької України - безпосередня спадкоємиця традицій керамічного виробництва Київської Русі. А воно було генетично пов'язане з ранньослов'янською керамікою середини I тисячоліття н.е. Інакше кажучи, археологи простежили безперервний розвиток виробництва традиційного українського посуду на Середній Наддніпрянщині, Волині, Галичині, Верхній Наддністріянщині протягом останніх півтори тисячі років.

Те саме можна сказати й про традиційні житлові будівлі України. Пізньосередньовічне українське житло розвивалося безпосередньо на місцевому київському ґрунті й виростило з ранньослов'янського житлобудівництва. Отже, на українських етнічних територіях між Карпатами і Середньою Наддніпрянщиною вчені виявили безперервну житлобудівну традицію від V століття н.е. до XX століття.

Муроване церковне й світське будівництво в козацькій Україні було репрезентоване унікальним архітектурним явищем, що дістало назву українського бароко. Своєрідність його полягає в органічному поєднанні європейського бароко з архітектурною спадщиною Київської Русі, яка формувалася на Середній Наддніпрянщині з X століття. Продовженням культурних традицій Русі була і дерев'яна церковна українська архітектура XVII-XVIII століть.

Уявлення про давньоруський одяг значною мірою ґрунтується на середньовічних зображеннях князів, знаті, духовенства. Однак верхівка руської суспільности одягалася, так би мовити, за інтернаціональною для аристократів усієї Європи модою. Це вбрання здебільшого істотно відрізнялося од традиційного народного, бо його законодавцями були Рим і Константинополь.

Вивчаючи український національний одяг, етнографи дійшли висновку, що своє походження він веде навіть не від одягу Русі, а від давньослов'янського. Місцеві його особливості беруть початок від одягу племінних об'єднань VIII століття, про які пише Нестор Літописець. У народному строї людности Київської Русі вже виразно проступають специфічні особливості українського традиційного вбрання. Особливо це стосується одягу селянок: довга вишита сорочка, плахта, постолі, вінець у дівчат та намітка у жінок.

Поховання жінки в національному українському строї археологи дослідили поблизу центру скандинавських вікінгів міста Бірки в Південній Швеції. Шведські дослідники датують його X століттям і вважають, що там поховано слов'янську невільницю, взяту в полон під час походу варягів на Русь¹. Як видно з ілюстрації, одяг похованої є традиційним національним вбранням української жінки (характерна вишита сорочка специфічного крою, плахта, крайка, очіпок). Лише так звані черепахоподібні фібули на грудях запозичені зі скандинавського костюма. Одяг похованої тисячу років тому жінки переконливо свідчить про тісну етнічну спорідненість людности Південної Русі з історичними українцями. На думку фахівців Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, костюм похованої типологічно близький до традиційного вбрання українок Середньої Наддніпрянщини.

Певні паралелі до козацького й селянського чоловічого одягу помітні в чоловічому вбранні X-XIV століть. Нагадаймо, як описав вигляд князя Святослава Ігоревича Лев Диякон: біла сорочка, оселедець, довгі вуса, голене підборіддя, сережка у вусі. Згідно з відомостями київських літописів, русини* носили кожухи, свити, опанчі, сорочки, які й за пізнього середньовіччя були невід'ємною частиною українського національного костюма.

Обличчя українського етносу великою мірою визначається яскравим і своєрідним фольклором (казки, легенди, повір'я, пісні, колядки, щедрівки, козацькі думи, звичаї та ін.),

а також такими етнографічними елементами, як народна вишивка, різьблення на дереві, писанки тощо. Вони мають дуже глибокі місцеві корені, сягаючи на Правобережжі ранньослов'янських часів (початок I тис. до н.е.). Коли йдеться за добу Київської Русі, то немає сумніву, що український фольклор та народне мистецтво XVI-XIX століть безпосередньо постали на південноруській основі.

2. Козацтво - один з найвизначальніших чинників, що остаточно вплинув на формування українського народу. Власне козаки побудували другу Українську державу - Гетьманщину. Козацьке повстання на чолі з Богданом Хмельницьким створило умови для перенесення козацького полково-сотенного адміністративного устрою з Січі на всю Україну. Недарма в XVII-XVIII століттях її називали країною козаків, а українців - козацькою нацією.

Однак козацтво - це не специфічний феномен обмеженого XVI-XVIII століттями періоду української історії. Його зумовлювали своєрідна українська геополітична ситуація, місце, яке займала Україна на середньовічній мапі Європи. Україна, перебуваючи на рубежі європейської цивілізації і агресивного Степу, весь час продукувала суспільну верству воїнів-захисників, що постійно впливала на характер, ментальність, культуру народу. Ця верства існувала вже в першій Українській державі - Русі. Згадаймо богатирські застави на межі зі Степом, витязів з билин київського циклу, героїчну боротьбу зі Степом руських князів Святослава, Володимира Мономаха, Ігоря. Протягом XII-XIII століть на півдні України з'являються бродники й берладники - вільні ватаги вояків, які, крім війни зі степовиками, займалися ухідництвом, торгівлею. Більшість учених вважає їх прямими попередниками козаків.

Козацтво стало безпосереднім продовжувачем традицій дружин київських князів X-XIII століть. Їх пов'язує між собою передусім лицарський кодекс поведінки, родинний принцип влаштування ватаг, культ меча, шаблі, коня, святі-покровителі Марія Покрова, св. Юр, зовнішність (оселедець, вуса, гоління бороди, червоний колір стягів, зброї, одягу) тощо. Дружина Русі й українське козацтво були своєрідними виявами європейського лицарства, яке постало на дуже давніх індоєвропейських військових традиціях. Феодально-лицарський стан був стрижнем європейської цивілізації на середньовічному етапі розвитку. Н.Яковенко переконливо показала, як через українську шляхетсько-лицарську верству XIV-XVII століть козацтво успадкувало державотворчі традиції й ментальність боярсько-дружинної верстви Київської Русі.

3. Неодмінним складником лицарського культурного комплексу середньовічної Європи були співці лицарської слави - барди, скальди, трувери, менестрелі тощо. В Україні - це кобзарі, що відіграли величезну роль у формуванні українського народу.

Щодо змісту і форми кобзарства можна провести прямі паралелі, з одного боку, з європейською лицарською культурою, а з другого - з дружинною культурою Русі. Прямий попередник кобзарів пізнього середньовіччя - дружинний співець Боян, "що свої віщі персти на живії струни накладав, - вони самі князю славу рокотали". Козацькі думи мають аналогії за структурою, формою, змістом як у богатирських билинах київського циклу та дружинному епосі "Слово о полку Ігоревім", так і в сагах скандинавських вікінгів, лицарських баладах часів Карла Великого, короля Артура та хрестових походів. Український характер "Слова" й генетичний зв'язок з ним козацьких дум визнавав навіть В.Белінський, що, як відомо, не відзначався симпатіями до українців.

Він писав: "Слово о полку Ігоревім" має на собі відбиток поетичного і людського духу Південної Русі, яка ще не знала варварського ярма татарщини і якій не були властиві грубість і дикість Північної Русі... Є щось тепле, шляхетне і людське у взаєминах дійових осіб цієї поеми. Це все, повторюємо, відгукується Південною Руссю, де й тепер ще так багато людяного й шляхетного в родинному укладі, де стосунки між статями ґрунтуються на любові, а жінка має права своєї статі; це все протилежне Південній Русі, де родинні стосунки грубі, жінка - рід свійської худоби, а любов цілком зайва річ у подружжі; порівняйте побут малоросійських селян з побутом селян російських, міщан, купців і почасті й інших верств, і ви пересвідчитесь в слушності нашого висновку про південне походження "Слова о полку Ігоревім"

...Не можна не помітити чогось спільного між "Словом о полку Ігоревім" і козацькими малоросійськими піснями". Про значну кількість українізмів у "Слові" пишуть лінгвісти. Зокрема, Г.Півторак стверджує, що майже половина лексики "Слова" - це надбання різних протоукраїнських діалектів XII століття. Він вказує й на генетичний зв'язок "Слова" та українських козацьких дум.

Козацтво й кобзарство є своєрідним українським виявом загальноєвропейських лицарських традицій на пізньосередньовічному етапі. Вони продовжували військові традиції попереднього етапу української історії - дружинні звичаї X-XIV століть. Брак власного лицарського епосу в пізньосередньовічній Московщині пояснюється знищенням тут Іваном Грозним незалежного феодално-лицарського стану, місце якого посіло абсолютно залежне від самодержця дворянство. Це на століття затримало утвердження громадянських свобод у російському суспільстві. Адже, як сказав російський філософ Г.Померанц, "європейська воля вся виросла з аристократичних та патриціальних вільностей". Прямі паралелі до ментальності козацтва подибуємо в яскравих образах князів-лицарів Південної Русі - Святослава, "хороброго Мстислава", що зарізав Редедю перед полками "касоцькими", князя Ігоря, що гукає дружинникам перед нерівним боєм з половцями: "Краще вже потятим бути, ніж полоненим" та багатьох інших. Саме на цьому ґрунті постали напів-легендарні герої українського козацтва Байда Вишневецький, Наливайко, Сірко, Палій, Гонта, оспівані в думах кобзарів і в творах Тараса Шевченка та Миколи Гоголя. Отже, до сформування характерів козацької України неабияк спричинилася дружинно-лицарська ментальність Київської Русі, яку зберегла і принесла в козацьке середовище українська шляхта XIV-XVI століть.

4. Істотною ознакою всякого етносу є мова. Якою ж мовою говорили русини в стародавньому Києві?

Розпад єдиної праслов'янської мови відбувся майже півтори тисячі років тому. За даними археології, саме в той час почалося інтенсивне розселення слов'ян зі своєї прабатьківщини між Карпатами і Середньою Наддніпрянщиною по Дунаю, в басейн Лаби та Одри, на Балкани, на Верхній Дніпро та на Волхов, по Десні на Сейм та Оку. З IX століття простежуються окремі східнослов'янські діалекти, які спочатку мало відрізнялися один від одного. А втім, уже з XI століття, на думку А.Кримського, "мова Наддніпрянщини та Червоної Русі (Галичина) - це цілком рельєфна, певно означена, яскраво індивідуальна одиниця. І в ній надто легко і виразно можна пізнати прямого предка сучасної української мови, бо вона ж має в собі величезну частину сьогочасних українських особливостей".

Сучасні лінгвісти також відзначають у мові Південної Русі XI століття наявність багатьох визначальних для української мови особливостей.

Серед них найвиразніші - це дієслова

на - ти (жити, нести тощо), на - мо (маємо, віруємо, даємо та ін.), кличний відмінок іменника - (брате, дружино, Петре тощо), м'яке "г", злиття "ы" та "і" в середнє "и", і особливо вживання голосної "і" на місці давнього "Е", де білоруси й росіяни вживають "є". Наприклад, літо, сніг, сіно, віче, діло, гріх, віз, ліс, діти тощо. Лінгвісти пояснюють ці розбіжності формуванням української мови на основі південнослов'янських говірок уличів, тиверців, волинян, деревлян, білих хорватів, полян, а російської і білоруської - на основі північнослов'янських говірок дреговичів, радимичів, кривичів.

Цікаві дані щодо виразних українських елементів у мові Південної Русі наводить Г.Півторак. На його думку, в письмових джерелах Галичини, Києва, Чернігова XI-XIII століть вже очевидна українська мовна специфіка. Дослідник доходить висновку, що "на народному рівні "давньоруської" мови ніколи не було, а існували близькоспоріднені східнослов'янські діалекти". Серед них на кінець XII століття простежуються три праукраїнські діалекти: галицько-волинський, поліський і карпатський. Лише у XVI-XVII століттях виникає південно-східний український діалект внаслідок міграції людності з Київщини, а надто з Волині до лісостепового Лівобережжя. Г.Півторак підкреслює провідну роль галицько-волинського діалекту у формуванні української мови. Саме з ним пов'язані її згадані вище особливості. Як відомо, русини писали запозиченою з Візантії староболгарською, або церковнослов'янською мовою, що дуже відрізнялася від їхньої рідної мови, вживаної лише в усному спілкуванні. А проте уважне дослідження київських і галицьких літописів та світської літератури XI-XIII століть, розпочате А.Кримським і продовжене сучасними лінгвістами, відкрило і в цих текстах чималий шар української лексики. Ось лише деякі приклади: парубок, виникнути, окріп, глум, вежа, батіг, виринути, недбальство, віття, гілля, колода, жито, стегно, лічба, сякий, кицька, трясця, коло, яруга, кожух, оболонь, гай, полонина, гребля, рілля, глей, глечик, багаття, криниця, збіжжя, лазня та багато інших. Під Києвом знайдено меча XI століття з написом "коваль Людота" тощо.

Дані сучасного мовознавства дають підстави твердити, що початок формування української мови припадає на VI століття. В XI-XIII століттях Південна Русь говорила праукраїнською мовою. Далі на північ у цей час формувалися прабілоруська й праросійська мови.

Важливо, що татарська навала й бездержавне існування українського етносу в XVI-XVII століттях не перервала тяглості етнічної самосвідомості українців. Тогочасна українська людність усвідомлювала себе прямим нащадком Київської Русі. Етнонім Русь тоді асоціювався передусім з українцями та їхньою державою. І це закономірно. Бо ж він виник у VI-XI століттях як перша назва праукраїнців, їхніх етнічних земель та першої української держави на Середній

Наддніпрянщині. Як і за часів Київської Русі, ця людність і далі називала себе руським

Віра

народом. Вона добре усвідомлювала свою етнічну окремішність від сусідів ляхів (поляків), литвинів (білорусів) і москалів (росіян). Сусіди також вважали їх окремим народом - черкесами ("люди зброї" в перекладі з адигейської). Державу Богдана Хмельницького називали Руссю, Руським князівством, а його самого "самодержцем руським". Тобто етнонім Русь зберігався за його першими носіями - українцями і в пізньому середньовіччі. В українців цю назву відібрав північно-східний сусід після підкорення України Московською імперією.

Козацтво - провідний стан гетьманської держави - розумілося українською суспільністю як прямий нащадок і спадкоємець традицій княжих дружин Київської Русі. "Се ж бо те плем'я славного народу Руського[...], що за Олега, монарха руського, в своїх моносилах плавало по морю[...] і Константинополь штурмувало. Се ж вони за Володимира, святого монарха руського, воювали Грецію, Македонію, Іллірик. Се ж їх предки разом з Володимиром хрестилися", - писало київське духовенство про козаків на початку XVII століття.

5. Українці належать до народів з визначеним антропологічним типом. Цей український тип окреслили видатний український антрополог Ф.Вовк та його учні. Для більшості українців характерні відносно високий зріст, довгі ноги, смуглявий колір шкіри, темне волосся та очі, кругла голова, довгасте обличчя, прямий ніс. Ці особливості будови тіла спостерігаються в 60-80 відсотків сучасної сільської людності України. На периферії українських етнічних теренів-домішки інших антропологічних типів.

Згідно з поглядами французьких учених Ф.Амі та Ж.Денікера, усі слов'яни належать до двох основних антропологічних типів: північного віслянського і південного динарського. Віслянський тип (полаби, поляки, білоруси й росіяни) характеризується відносно невеликим зростом, ясним волоссям і порівняно довгим черепом. Динарському антропологічному типові (українці, серби, хорвати, словаки, чехи) властиві високий зріст, темне волосся, короткоголовість, тобто ті ознаки, що визначальні, згідно з Ф.Вовком, для більшості українців. Цей антропологічний тип домінує на Правобережній Україні, за винятком надчорноморських степів, протягом останніх трьох тисячоліть. До нього належала переважна більшість людності Галичини, Волині, Поділля, Середньої Наддніпрянщини X-XIV століть, козацької України, належить і корінне населення сучасної України. Отже, сучасні українці генетично пов'язані з людністю Південної Русі - на відміну од більшості білорусів і росіян, що становлять інший антропологічний тип.

6. Таким чином, прірва між киево-руським і козацьким періодами української історії не була такою широкою і глибокою, щоб твердити, ніби вона розділяє два окремі етноси. Традиція першої історичної української держави Русі в Галичині

перервалася 1340 року, коли помер останній представник династії Данила Галицького. У Києві це сталося щойно 1471 року, з ліквідацією Литвою князівства Київського. А всього лише через двадцять років по тому, 1490 року, вперше в письмовому джерелі згадано українських козаків "на нижньому Дніпрі, що символізує початок козацької доби в історії України. Велику роль у успадкуванні культурних, духовних, державних надбань Київської Русі людністю козацької України відіграли Київ та інші міста Південної Русі. Монастирі й собори як осередки культури, письменства, духовності, традицій Русі донесли їх до козацької доби, бо не припиняли своєї діяльності і за найгірших для України часів. Українці XVI-XVIII століть усвідомлювали себе нащадками культурних, духовних традицій стародавнього Києва. Недарма саме тоді відбудовано давньоруські святині - Софію Київську, Спас на Берестові, Десятинну церкву.

Про це свідчить і культ київських князів у письмових джерелах козацької України. Цьому ж сприяло й зосередження в містах освічених людей, як також нащадків руської аристократії, що пам'ятала свій родовід, а значить, і історію країни, незрівнянно краще, ніж простолюд. Найголовніші політичні, культурні, духовні, економічні центри Південної Русі залишилися провідними і за козацької доби, тривким,

нерозривним зв'язком, сполучивши ці два періоди української історії.

Вже йшлося про українську шляхту як носія державницьких традицій та історичної пам'яті Київської Русі в "темні" XIV-XVI віки української історії. У XVII столітті вона трансформувалася в козацьку старшину, передавши козацтву традиції княжого Києва, забезпечивши українській історії неперервну тяглість.

Отже, згідно з даними історії, археології, етнографії, мовознавства, антропології, українці XVI-XVIII століть за основними етновизначальними показниками (культура, мова, етнічна територія, ментальність, свідомість, антропологічний тип) були безпосередніми генетичними нащадками людности Південної Русі X-XIV століть. Русини Середньої Наддніпрянщини, Волині, Галичини, Поділля за етнічними ознаками - це праукраїнці, що створили державу Русь зі столицею у Києві.

Реконструкція одягу слов'янської бранки з поховання X ст. поблизу центру вікінгів м.Бірки в Південній Швеції і тогочасної варязької жінки. Обидві вони носили на грудях по дві черепахоподібні фібули - типові прикраси скандинавських вікінгів X-XI ст.

Постає питання, а чи не були генетичні зв'язки білоруського й російського народів із стародавнім Києвом та його культурою і мовою такими ж безпосередніми й тісними, як і українців? Очевидно, що ні, хоч би через те, що українці стало жили і живуть на Київщині, а згадані їхні сусіди на значній відстані від політичного й культурного центру Русі. До того ж відмінна од українців і етногенеза цих народів. Своєрідність етногенезу білорусів полягає в участі у ній балтів, а росіян - фіно-угрів. Відомий російський історик М.Покровський вважав, що в жилах великоросів тече 80 відсотків фінської крові. Велику роль фінів у формуванні російського етносу відзначають і московські антропологи.

Археологічні матеріали переконливо засвідчують специфіку матеріальної культури (керамічне виробництво, житлобудування, традиційний одяг, прикраси тощо) прабілорусів і праросіян XI-XIII століть порівняно з культурою праукраїнців. Дослідники пояснюють це передусім сильним впливом на північну частину східних слов'ян балтських і фінських культурних традицій. Вони виявляються у фольклорі, етнографії, традиційному одязі, домобудуванні та в інших елементах матеріальної культури білорусів і росіян. Так, росіяни запозичили з фінської традиційної культури знамениті пельмені, баню, матрьошку, "избушку" на курячих ніжках, багатий "ведмежий" фольклор тощо.

Якщо церковна архітектура козацької України успадкувала будівельні традиції Південної Русі, то архітектура Московської держави продовжувала традиції Пскова і Новгороду XI-XIV століть.

7. Вище вже згадувалося, що **лицарство** є одним з визначальних елементів

європейської цивілізації на середньовічному етапі розвитку. Велике його значення і в українській історії. Азійським деспотіям лицарський стан не властивий. А що Московська держава сформувалася в XIV столітті під сильним впливом Золотої Орди, то Росії не відоме лицарство в європейському розумінні. Далеких нащадків феодально-лицарського стану княжої Русі бояр остаточно знищив у XVI столітті Іван Грозний за допомогою татарської опричини. Саме від цього служилого, повністю залежного від самодержця стану походить російське дворянство. Відповідно в пізньосередньовічній Московщині не було співців лицарської слави, а значить, і власного лицарського епосу. Це істотно відрізняло Московщину не тільки від Західної Європи, а й від України.

Тимчасом як корені ментальности українського козацтва сягають лицарського кодексу княжих дружин Південної Русі, то цього не скажеш про Московську Русь. Засадничу відмінність між князями Київської і Московської Русі наголошував видатний російський історик С.Соловйов: "Південні князі здебільшого були надзвичайно хоробрі, вміли у себе вдома і в чужих краях честь свою взяти; дружини були подібні до своїх вождів... У поведінці князів Північної Русі ми не помічаємо того блиску, який бачимо у поведінці князів-вигізів Півдня. Північні князі-власники не люблять вирішувати суперечок зброєю, вдаються до неї тільки в крайньому випадку, коли успіх безсумнівний... Усі вони схожі один на одного".

Академік А.Пиши в "Истории русской литературы" писав: "Не підлягає сумніву етнографічна відмінність давньої півночі і півдня... Як давній Святослав з його чубом і його норовом нагадує в потомстві не московського великороса, а радше південно-руського казака, так ліричний епос "Слова о полку Ігоревім" озветься не в північній пісні, а радше в південноруській думі".

Тобто на відміну од України ні дружинно-лицарська культура Русі, ні її ментальність не були успадковані Московською державою XIV-XVII століть тією мірою, якою вони були успадковані козацькою Україною.

Немає сумніву, що культурні традиції Південної, Київської Русі були важливою складовою історико-культурного підґрунтя білоруського і російського народів. Проте на протилежність українцям, які є прямими етнічними нащадками людности княжого Києва, Галича, Чернігова, російська й білоруська етнічна специфіка становлять продукт їхнього саморозвитку в умовах власних етнічних територій. Росіяни й білоруси є нащадками давнього Києва такою ж мірою, як литовці, українці чи узбеки є етнічними спадкоємцями державотворчого етносу Російської імперії. Звичайно, їхня культура ввібрала в себе елементи культури російської метрополії, але від цього вони не стали росіянами. Як росіяни розбудовували

(Закінчення на ст. 12)

89 РОКІВ ТОМУ ВПЕРШЕ ВІДПРАВЛЕНО СЛУЖБУ БОЖУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Ірина ПРЕЛОВСЬКА, канд. іст. наук

Рух за автокефалію Української Церкви розгорнувся під час визвольних змагань 1917-1921 рр. Він розпочався саме з вимоги визнання української мови як сакральної, гідної того, щоб нею служити в храмах Божих.

Складність подальшого розвитку українського церковно-визвольного руху полягала зокрема в тому, що єпископат Російської церкви в Україні на чолі з митрополитом Київським Володимиром (Богоявленським) майже весь складався з росіян. Це було наслідком русифікаторської та нівеляційної політики Св. Синоду.

За переписом 1897 р. на Правобережній Україні росіяни склали 4,3% всього населення, з них 48,5% священнослужителів і ченців, на Лівобережжі

- відповідно 13,3% та 31,3%, на Півдні України - 21,4% та 64%. Оскільки Російська Православна Церква в Україні становила велику організовану силу, підпорядковану московській вищій церковній владі, не дивно, що український церковно-визвольний рух був засуджений у посланні Київського митрополита Володимира (Богоявленського), оприлюдненому в серпні 1917 р.

Після приходу до влади уряду Директорії УНР в грудні 1918 р. у прихильників автокефалії з'явилась можливість впливати на події за допомогою державної влади, яка, на відміну від попередніх урядів, стала проводити більш рішучий курс на українізацію. Але на початку 1919 р. до Києва увійшли російські червоні війська. В Україні стало чинним російське советське законодавство щодо релігії

(Закінчення на ст. 13)

(Закінчення із ст. 11)

Київська Русь...

Російську імперію, так праукраїнці були творцями й будівничими Київської Руси. Це ранньосередньовічна імперія, державотворчим етносом якої стали південні русини, або праукраїнці. Київська Русь - перша українська держава, підвалина державної історії України.

Прибічники тези про пізніший час формування українців часто аргументують свою позицію тим, що сам етнонім "українці" поширився лише за пізнього середньовіччя. Однак зміна народом своєї самоназви не є чимсь екстраординарним в європейській історії. Так, середньовічні поляки звалися ляхами, румуни - волохами. Росіяни остаточно відмовилися від етноніму московити лише за Петра I, на початку XVIII століття, і сталося це значною мірою з політичних міркувань. Тобто те, що людність Південної Руси X-XIII століть називалася не українцями, а русами (русинами), аж ніяк не заперечує того факту, що в етнічному

розумінні вони були українцями на княжому етапі історичного розвитку цього етносу.

Отже, маємо вагомий науковий підстави вважати, що Київську Русь як державу консолідував не міфічний давньоруський етнос, а праукраїнці на давньоруському етапі свого історичного розвитку. За це промовляють численні руські й іноземні писемні джерела, безліч даних археології, мовознавства, етнографії, антропології та інших наук.

Зі сказаного, звісно, не випливає, що руси вже були справжніми українцями, які мовою, культурою, ментальністю не відрізнялися від людної козацької чи сучасної України. Основні риси українського етносу в той час лише формувалися. Тому південних русинів як безпосередніх прашурів українців точніше називати праукраїнцями. Наскільки мешканців Лондона, Парижа, Праги та Гнезна X-XIII століть можна вважати відповідно англійцями, французами, чехами та поляки, настільки людність тогочасних Києва, Галича, Чернігова була українцями.

Редакція змінила авторський термін «русичі», як відсутній у давньоруській традиції на «русини», як той, що використовується в основній редакції «Повісті минулих літ».

(Закінчення із ст. 12)

89 РОКІВ ТОМУ ВПЕРШЕ ВІДПРАВЛЄНО СЛУЖБҀ БОЖҀ ЎКРАЇНСЬКОЮ МООВОЮ

та церкви, а саме: "Закон про відокремлення церкви від держави та школи від церкви" ("Декрет про свободу совісти, церковні та релігійні товариства"). Раднарком УСРР затвердив його 22 січня 1919 р. В умовах запеклого протистояння з проросійськими церковними колами новий уряд виступив за підтримку національної мови. Вкупі з передачею храмів це стало головною причиною толерування діячами українського церковно-визвольного руху советської влади в Україні.

У березні 1919 р. в Києві створюється церковно-релігійний гурток, до якого увійшли колишні члени попередньої Всеукраїнської Православної Церковної Ради на чолі з прот. Василем Липківським і Михайлом Морозом. Члени церковно-релігійного гуртка звернулись до єп. Назарія (Блінова) з проханням дозволити відправляти Великодні церковні служби в Софіївському соборі українською мовою. Назарій (Блінов) на це відповів категоричною відмовою.

В цей час утворилась перша українська парафія, яка принципово відрізнялася від парафій Російської Православної Церкви в Україні. Ця парафія була зареєстрована советською владою весною 1919 р. вже на підставі нових вимог советського законодавства щодо релігії та церкви і отримала в користування військовий Миколаївський собор на Печерську. Членами цієї парафії було розроблено перший статут, легалізований советським урядом.

В статуті зазначалось, що "парафія гуртує в своєму складі українську православну людність, яка стоїть на ґрунті автокефалії Української Церкви і відокремлення Церкви від держави і яка бажає молитись в Святій Церкві Господу Богу та навчатися справжньому християнському життю згідно з заповідями Христа Спасителя і наказами Святої Православної Апостольської Церкви як старою церковно-слов'янською з українською вимовою, так і живою українською мовою, а також задовольняти свої релігійні потреби за стародавніми звичаями та обрядами ...Української Церкви". Згідно зі статутом члени парафії мають дбати про переклад Святого Письма та богослужбових книжок українською мовою; обирати священика та причет, організувати церковні хори, релігійні гуртки та братства; влаштовувати лекції, концерти, виставки; піклуватись про видання книжок та періодичних видань релігійного змісту".

Микільський собор, збудований гетьманом Іваном Мазепою, був одним з перших храмів Києва, який нова влада після націоналізації передала Всеукраїнській Раді.

ВПЦР звернулася до єп. Назарія (Блінова) за благословінням на першу відправу богослужіння українською мовою в храмове свято собору (9/22 травня 1919 р. - День перенесення мощів святителя і чудотворця Миколая).

Єпископ Назарій зволикав з відповіддю, делегації приходили знову і знову, але благословіння не отримували. І тільки коли вже зібралися священики, щоб правити всенічну, тоді нарешті чергова делегація принесла відповідь наступного змісту: "Дуже сумно мені, що українці хочуть чогось виділитися в окрему парафію. Але з огляду на те, що дістали вони від радянської влади церкву для своїх релігійних потреб, то я змушений благословити їхнє богослужіння, з тим, одначе, щоб все відправлялось по-слов'янському і Євангелія щоб була прочитана перше по-слов'янському, а потім перед проповіддю по-українськи"...

Отже, перша відправа богослужіння українською мовою відбулася 22 травня 1919 р. в соборі св. Миколая на Печерську. Дивним чином дата ця співпадає з днем перепоховання Тараса Шевченка в Україні. Службу правили: прот. Василь Липківський, прот. Нестор Шараївський, о. Петро Тарнавський, диякон Олександр Дурдуківський. Композитор Микола Леонтович склав Св. Літургію і сам керував хором. На всенічній і на Службі Божій зібралась зо всього Києва велика сила народу, що не тільки в самому соборі було тісно, але й на великому майдані поблизу собору. Народ плакав, слухаючи вперше Апостола, Євангелію, Отче наш, Шестопсалміє рідною мовою. Того ж дня до першої української парафії записалось кілька тисяч українців.

Через рік ця подія урочисто відзначалась церковним ходом представників всіх українських парафій. Повідомлення про це міститься в архівному примірникові листа від ВПЦР "до комісара Київського губревкому з проханням дозволити церковний хід" від 17 травня 1920 р. Згодом у Микільському соборі служили о. Володимир Білий, о. Микола Бутовський та ін.

Confession: *the Sacrament of Reconciliation*

by Jim Forest

Without confession, love is destroyed.

It is impossible to imagine a vital marriage or deep friendship without confession and forgiveness. If you have done something that damages a relationship, confession is essential to its restoration. For the sake of that bond, you confess what you've done, you apologize, and you promise not to do it again.

In the context of religious life, confession is what we do to safeguard and renew our relationship with God whenever it is damaged. Confession restores our communion with God.

The purpose of confession is not to have one's sins dismissed as non-sins but to be forgiven and restored to communion. As the Evangelist John wrote: "If we confess our sins, he is faithful and just, and will forgive our sins and cleanse us from all unrighteousness." (1 Jn 1:9) The apostle James wrote in a similar vein: "Therefore confess your sins to one another, and pray for one another, that you may be healed." (Jas 5:16)

Confession is more than disclosure of sin. It also involves praise of God and profession of faith. Without the second and third elements, the first is pointless. To the extent we deny God, we reduce ourselves to accidental beings on a temporary planet in a random universe expanding into nowhere. To the extent we have a sense of the existence of God, we discover creation confessing God's being and see all beauty as a confession of God. "The world will be saved by beauty," Dostoevsky declared. We discover that faith is not so much something we have as something we experience - and we confess that experience much as glass confesses light. The Church calls certain saints "confessors" because they confessed their faith in

periods of persecution even though they did not suffer martyrdom as a result. In dark, fear-ridden times, the faith shone through martyrs and confessors, giving courage to others.

In his autobiography, *Confessions*, Saint Augustine drew on all three senses of the word. He confessed certain sins, chiefly those that revealed the process that had brought him to baptism and made him a disciple of Christ and member of the Church. He confessed his faith. His book as a whole is a work of praise, a confession of God's love.

But it is the word's first meaning - confession of sins - that is usually the most difficult. It is never easy admitting to doing something you regret and are ashamed of, an act you attempted to keep secret or denied doing or tried to blame on someone else, perhaps arguing - to yourself as much as to others - that it wasn't actually a

sin at all, or wasn't nearly as bad as some people might claim. In the hard labor of growing up, one of the most agonizing tasks is becoming capable of saying, "I'm sorry."

Yet we are designed for confession. Secrets in general are hard to keep, but unconfessed sins not only never go away but have a way of becoming heavier as time passes - the greater the sin, the heavier the burden. Confession is the only solution.

To understand confession in its sacramental sense, one first has to grapple with a few basic questions: Why is the Church involved in forgiving sins? Is priest-witnessed confession really needed? Why confess at all to any human being? In fact, why bother confessing to God even without a human witness? If God is really all-knowing, then he knows everything about me already. My sins are known before it even crosses my mind to confess them. Why bother telling God

what God already knows?

Yes, truly God knows. My confession can never be as complete or revealing as God's knowledge of me and all that needs repairing in my life.

A related question we need to consider has to do with our basic design as social beings. Why am I so willing to connect with others in every

other area of life, yet not in this? Why is it that I look so hard for excuses, even for theological rationales, not to confess? Why do I try so hard to explain away my sins until I've decided either they're not so bad or might even be seen as acts of virtue? Why is it that I find it so easy to commit sins yet am so reluctant, in the presence of another, to admit to having done so?

We are social beings. The individual as autonomous unit is a delusion. The Marlboro Man - the person without community, parents, spouse, or children - exists only on billboards. The individual is someone who has lost a sense of connection to others or attempts to exist in opposition to others - while the person exists in communion with other persons. At a conference of Orthodox Christians in France not long ago, in a discussion of the problem of individualism, a theologian confessed, "When I am in my car, I am an individual, but when I get out, I am a person again."

We are social beings. The language we speak connects us to those around us. The food I eat was grown by others. The skills passed on to me have slowly been developed in the course of hundreds of generations. The air I breathe and the water I drink is not for my exclusive use but has been in many bodies before mine. The place I live, the tools I use, and the paper I write on were made by many hands. I am not my own doctor or dentist or banker. To the extent I disconnect myself from others, I am in danger. Alone I die, and soon. To be in communion with others is life.

Because we are social beings, confession in church does not take the place of confession to those we have sinned against. An essential element of confession is doing all I can to set right what I did wrong. If I stole something, it must be returned or paid for. If I lied to anyone, I must tell that person the truth. If I was angry without good reason, I must apologize. I must seek forgiveness not only from God but from those whom I have wronged or harmed.

We are also verbal beings. Words provide not only a way of communicating with others but even with ourselves. The fact that confession is witnessed forces me to put into words all those ways, minor and major, in which I live as if there were no God and no commandment to love. A thought that is concealed has great power over us.

Confessing sins, or even temptations, makes us better able to resist. The underlying principle is described in one of the collections of sayings of the Desert Fathers, the Gerontikon:

"If impure thoughts trouble you, do not hide them, but tell them at once to your spiritual father and condemn them. The more a

person conceals his thoughts, the more they multiply and gain strength. But an evil thought, when revealed, is immediately destroyed. If you hide things, they have great power over you, but if you could only speak of them before God, in the presence of another, then they will often wither away, and lose their power."

Confessing to anyone, even a bartender, taxicab driver or stranger in an airport, renews rather than contracts my humanity, even if all I get in return for my confession is the well-worn remark, "Oh that's not so bad. After all, you're only human" - something like the New Yorker cartoon in which a psychologist reassures a Mafia contract killer stretched out on the couch, "Just because you do bad things doesn't mean you're bad."

But if I can confess to anyone anywhere, why confess in church in the presence of a priest? It's not

a small question in societies in which the phrase "institutionalized religion" is so often used, the implicit message being that religious institutions necessarily impede or undermine religious life. Yet it's not a term we seem inclined to adapt to other contexts. Few people would prefer we got rid of institutionalized health care or envision a world without institutionalized transportation. Whatever we do that involves more than a few people requires structures.

Confession is a Christian ritual with a communal character. Confession in the church differs from confession in your living room in the same way that getting married in church differs from simply living together. The communal aspect of the event tends to safeguard it, solidify it, and

call everyone to account - those doing the ritual, and those witnessing it.

In the social structure of the Church, a huge network of local communities is held together in unity, each community helping the others and all sharing a common task while each provides a specific place to recognize and bless the main events in life from birth to burial. Confession is an essential part of that continuum. My confession is an act of reconnection with God and with all the people and creatures who depend on me and have been harmed by my failings and from whom I have distanced myself through acts of non-communion. The community is represented by the person hearing my confession, an ordained priest delegated to serve as Christ's witness, who provides guidance and wisdom that helps each penitent overcome attitudes and habits that take us off course, who declares forgiveness and restores us to communion. In this way our repentance is brought into

the community that has been damaged by our sins - a private event in a public context.

СТИПЕНДИСТИ ОУПС

Christine Michelle Holutiak-Hallick of Duluth, GA received her Master's Degree in Library and Media Sciences this January during Commencement ceremonies held at Georgia State University in Atlanta

Dear UUOS:

Thank you for the generous scholarship. It means a lot to me. This year I graduated from Cornell with a Bachelor's degree in both Chemistry and History. After Cornell, I plan on attending graduate school in Chemistry and getting my Ph.D.

*With gratitude,
Damien Kudela*

*Дорогі сестриці!
Дуже дякую за Вашу щирю допомогу для навчання. Я дуже люблю нашу Церкву і стараюся помагати сестрицям.
Ваш дарунок мені pomoже отримати нові книжки для школи.*

*З любов'ю,
Александра Треїст*

Dear UUOS:

Thank you for the generous scholarship award. it will certainly help with my current expenses. I also appreciate your kind wishes regarding my academic endeavors.

*Sincerely,
Rachel A. Losego*

*Дорогі сестриці!
Сердечно дякую за Вашу допомогу із стипендією.*

*З повагою,
Юрій Креховецький*

Dear UUOS:

Thank you so much for awarding me a scholarship. it has helped me pay for my expenses, books, etc. I have actively been involved in helping the UUOS for the past several years and know how much you give to many people in Ukraine. And it is great to know that I am still involved in such a charitable organization and that you are willing to help me as well.

Alissa Mirchuk

Dear UUOS:

*I am writing to thank you so much
for the most generous and considerate scholarship
that you have given me.*

*The money will definitely help me buy the text
books for this semester which is something every
college student needs!*

*I will always remember that the women of the
UUOS helped me!*

Anastasia Zawierucha

Оксана Чаховська

Yevdokia Koroza

Krystyna Krause

Valerie Jennings

Михайло Калинюк

Coffee Cups and St. Isaac the Syrian by Vincent Rossi

When the issue of the environmental crisis is raised in Orthodox circles, I often notice an uneasy ambivalence. It is not a topic that lends itself readily to pleasant and congenial discussion. Is this because the Orthodox sensibility or ethos is aroused to defend itself against alien concepts, western bandwagons, and worldly trends? Or is it because we know in our hearts that there is something radically wrong with current human exploitation of nature and that we ourselves are not doing enough about it? Is it rejection of worldly vanities or reality-avoidance? Perhaps it is a bit of both. We thrill to the words of the great St. Isaac the Syrian when he sings about the "merciful heart" that embraces all of creation in love, even snakes and insects and demons. But we hate to talk about replacing in our church kitchens the cheap convenience of throw-away cups with breakable dishes and the hassle of finding dish washers for every parish function. We are proud of our Orthodox Tradition when others recognize in it the catholicity and harmony of its iconic, sacramental vision of the universe. But we are reluctant to recognize the ethical and ascetical responsibilities of our Orthodox cosmic worldview.

Consider what may seem a silly question: If throw-away cups and dishes had existed in St. Isaac's day, would he have used them?

The point is that the goal of Orthodox spirituality is a transfigured life - in all its dimensions, human, non-human, cosmic. The pneumatic virtue acquired by the saint suffuses and transfigures everything in his life, not just his body, but his cell, his utensils, even his clothes. The significance of relics depends upon this fact. The saint in ancient times lived "close" to nature in a way difficult for us to imagine; and nature often spontaneously honored the saint's virtue by an irruption of paradisaic conditions. But most of us today are separated from nature by several technological levels. The utensils of a desert father were made by hand out of what nature provided; the utensils and artifacts of our consumerist culture are made by extractive, exploitative, and destructive processes unseen by most of us. A utensil like a throw-away cup or dish is not a simple product of an artisan's craft. It is a complex artificial construct the making

of which creates a trail of degradation throughout the natural world. It takes a strong ethical sense to imagine the destruction behind the seemingly innocent utensil. But it is this ethical imaginative power that is needed if we are going to live by a sound Orthodox environmental ethic.

According to Orthodox tradition, the world is a sacrament of the divine presence, a cosmic revelation, a means of communion with God, a sacred Temple. The vocation of every human being, as microcosm, is to be a mediator between the creation and the Creator, to be a center of unity, harmony and eucharistic transfiguration, to offer the world to God in thanksgiving. What kind of metanoia is needed for us to fulfill this vocation in the context of the world in which we live? How do we embody the eucharistic vision of the cosmos of St. Maximus and the merciful heart of St. Isaac in a way that honors God and reflects true Orthodoxy? It is the task of today's Orthodox Christian.

What kind of cup did you pour your coffee into today?

And what is a merciful heart? It is the hearts burning for the sake of the entire creation, for men, for birds, for animals, for demons and for every created thing; and by the recollection and sight of them the eyes of a merciful man pour forth abundant tears. From the strong and vehement mercy which grips his heart and from his great compassion, his heart is humbled and he cannot bear to hear or see any injury or slight sorrow in creation. For this reason he continually offers up tearful prayer, even for irrational beasts, for the enemies of the truth and for those who harm him, that they be protected and receive mercy. And in like manner he even prays for the family of reptiles because of the great compassion that burns in his heart without measure in the likeness of God.

- St. Isaac the Syrian, Homily 8

(Continued from p. 5)

Consider Today's Lily

to homelessness or because they are in denial of their situation and see it as very temporary. The only real cause of homelessness is sin and there's plenty of that to go around to all concerned. Sin, according to Jesus Christ, is falling short of perfect love. To fulfill the whole Law, we need to love the Lord with all of our hearts and our neighbor as ourselves. So whether it is the particular sin of a system that is willing to treat labor as a commodity that can be manipulated and controlled so as to make people work at wages that are lower than what they can live on; or the particular sin of laziness; it starts from a failure to love.

I started The King's Jubilee in 1989, having been sent to assist urban churches to minister to the homeless and poor by the inmates in the Bible studies I led in State Correctional Institution Graterford. It is called The King's Jubilee, as its mission is to call the Christians who have benefitted by white flight from the city to let some of that wealth flow back to assist those left behind, doing this in Jesus' Name. At the core of our ministry is serving a hearty meal once each week to 75 to 150 homeless people on the street in Philadelphia's center city. We have been catalysts to start other ministries to the poor in seven towns and cities from Pennsylvania to South Carolina, that were adopted and continued by local churches.

Every human being starts life with a wonderful potential and hope. Each person is a unique, unrepeatable reflection of the glory of God, made in his image. Each person we meet uniquely reflects the glory of God, whether he is homeless, addicted, in prison or singing next to you in choir. Each person was once a beautiful baby in someone's arms. God loves each one we meet and sees something in each one of us that is worthy of redemption. It is not God's will that anyone be thrown away. I suggest to all of our volunteers to use this simple prayer: "Lord let me see what it is that you love about each person I meet." It is a powerful prayer.

Let me tell you about some of my friends from the street.

I will start with Oscar. I met Oscar years ago. He didn't fit the stereotypical

expectations of a homeless person. He was a white guy of about 45. He enjoyed talking about philosophy, history, art and music. He always made it a point to stay and thank us. He had an easygoing manner, a twinkle in his eye and a wry wit. We would see him regularly for a while, then he would miss a couple of weeks.

One time Oscar returned just as we were handing out clothes that had been intended for hurricane victims in Florida but had arrived too late. The truck had left without these particular bags. It turned out that some of the church people who had donated the clothing had

tucked money into the pockets, knowing that the hurricane victims badly needed cash. There was a corduroy sport coat with suede patches on the pockets in one of the bags. When the guys pulled it out of the bag, they made fun of it, but Oscar grabbed it and said, "Hey. I'm not proud. It may not be stylish, but it's warm for the cool fall evenings."

Later that night he found \$50 cash in one of the pockets and later came back to tell us the story and to thank us. He said he wished he could tell us that he spent it wisely, but he went on a three day drunk. I told him that I was glad he found the money and that he was free to use it as he pleased. If it eased his pain for a

few days, well, praise God. God commands me to not condemn Oscar, but to show mercy. And I cannot help but to remember him fondly and hope and pray to see his face again one day, though it won't be in this world. He didn't make it to 50. Dietrich Bonhoeffer wrote: "We need to relate to people less according to what they do or omit to do, and more according to what they have suffered."

Tyrone was more your typical young black homeless man. I had seen him in the Philadelphia prison system, before we met on the street. When I saw him on the street I said, "I'm glad to see you in the land of the living, but sorry you are in need of our service." He wanted to talk about the Lord, so we did. This was during the time when crack and crack violence was very big on the streets. One night a fight broke out between two of the folks we served. Immediately Tyrone and a dozen others formed a human chain barricade between those of us serving and the fight. Others went in to restrain those fighting. One of the brawlers had broken a glass bottle and was trying to cut the other with it. The men around us hollered at them:

"Take this away from here. This is not these people's fight."

After the fight was broken up, many of them apologized to us. They were amazed when they saw us back there the next week. Tyrone asked us why we came back. I told him that God doesn't give up on me when I misbehave. He still reaches out in love to save me. God's love compels me to be here. I thanked him and the others for their bravery to stand in harm's way to protect us.

Let me tell you about a volunteer, Nanci, who had come a few times to help us in Philadelphia and wanted to do something similar in Pottstown, where she lived. She asked if we could help her start something. I told her that I would be glad to help her find an appropriate way to serve the poor in Pottstown in Jesus' Name. But I told her that it might not look just like what we do in Philadelphia.

To find out what was needed in Pottstown, I spent two weeks in Pottstown. I interviewed the various social service agencies that were serving the poor, the churches that offered free dinners, etc. At different hours, early and late, I went to see who was hanging out where. I talked to the people I knew in the house churches there. I asked the prison inmates who came from Pottstown what was needed. I also discovered that there was a sizable population of homeless teens, kids who were very secretive out of fear of being incarcerated or returned to abusive homes. In the end I learned that the only day there wasn't some kind of free food available in Pottstown was Wednesday and that this was a real problem for quite a few people, young and old. We also found that there were two main sites at which to serve food, especially emphasizing children's needs, along with a drop-off location to give clothes, food and toiletries to the teens.

Nanci and I approached her church and recruited more volunteers. Within a week, we had a full crew, including some sandwich makers, an occasional soup maker, and two drivers with vehicles. The next week, we did a trial run in an empty lot in Pottstown and on the street in the project in Stowe. We served beanie-weanie, peanut butter and jelly sandwiches and fruit drink. We served over 100 people, mostly children, and left the leftovers for the teens to pick up. It went well. The people were grateful. There were a lot of kids. Nanci took it on and served every Wednesday night from then on.

There were times she panicked. There were times when Nanci would call me the next day, Thursday, saying, "I am all out of peanut butter. What am I going to do for next week?" I would say: "We don't need peanut butter for another six days. 'Be anxious for nothing.' God will provide." The next time

Nanci ran out of peanut butter, she waited until Friday to call me. We had a similar conversation. God always provided.

I reminded Nanci that it wasn't her problem — it was God's. "It is acceptable according to what a man has, not what he has not." If she didn't have peanut butter, it was because God was providing something better for the children that week.

Nanci got better with this, until she wouldn't call me until Tuesday morning if she was out of something. Then one week I got a call on Thursday morning. Nanci said, "I had to call you. Last night as I was on my way to serve the people, I was worried, because I had used the last of the peanut butter. I knew I was wrong to worry, so I asked God to please supply more. Well, when I got home, I couldn't get into my apartment, because the entire front step was covered with jars and cans of peanut butter! O me of little faith!" She continued to serve every Wednesday until she passed away of a heart attack at age 50. May her memory be eternal!

Her story includes some important lessons as to how to start a ministry. I will try to flesh this out a bit. I have a basic philosophy stated in a personal motto: If I can't do it in Jesus' Name, I don't have time to do it. Our ministry never solicits government funds or accepts money from any other agency that would restrict our freedom to share our faith in Jesus Christ.

A lesson learned: If you want to have staying power, leave the idealism behind. The first sin I confessed to my priest when I became Orthodox was the sin of idealism. At the time I was talking about disputes over the causes of homelessness. Homelessness is embarrassing to an affluent society. It is easy to develop a theory as to the cause and assign blame, then say, "If we only did thus and such, we could solve the problem." I have come to see idealism as a form of idolatry, because it substitutes something less than the love of God as a solution for a problem. Idealism expects certain, quantifiable results. It sees social ills as problems that need to be solved instead of diseases that need to be healed. It is always saying "if only." But poverty and homelessness cannot be solved. There is no simple "if only" that will fix this problem. I have seen too many people burn out in ministry among the poor because they were motivated by idealism. Invariably, they were disillusioned. Their "if only's" either didn't work or could never be implemented.

I am not hopeless. I believe that it's possible for homelessness to end or at least become much less common. The high tide of homelessness we're having is a recent phenomenon and we should not expect it to go on indefinitely. But it is a

ДЗЕРКАЛО ДУШІ

СМИРЕННЯ НІКОЛИ НЕ ГНІВАЄТЬСЯ. Прочитай ці слова тричі і подумай, що вони означають.
Ці слова: "Смирення ніколи не гнівається" - будуть для тебе дзеркалом. Хочеш знати, чи смиренний ти?
Поспостерігай за собою: якщо ти гніваєшся, то ти не смиренний. До чого ж це призводить?

Святі отці відповідають:

- Хто не смиренний, той чужий Богові.
- Хто не смиренний, той не учень Христовий.
- Хто не смиренний, той не зростає силою.
- Хто не смиренний, той духовний мрець.
- Хто не смиренний, той під владою темної сили.
- Хто не смиренний, той скутий ланцюгами диявола.

Смиренний ніколи і нікому не скаже досадливого слова.

Це те, що преподобний Нил Мироточивий говорить: "Якщо ви хочете погасити полум'я вогненне і не хочете загинути в тортурі і муках, ось що зробіть: майте любов між собою найчистішу. І не осуджуйте один одного".

(Conclusion from p. 5)

Consider Today's Lily

complex disease caused by sin. The cure is simple to state, but humanly impossible to orchestrate. Let go of idealism, but trust and obey God. Don't work to end homelessness. Just serve the poor in Jesus' Name. In so doing you will help end homelessness.

Homelessness is not houselessness. It is a lack of a home. Houselessness is a symptom or result of a lack of a home. We have been hearing about the alienation of the modern age for the last several decades, along with increasing divorce rates, and more single-parent households. We live in an increasingly depersonalized society. The television replaces dinner conversation and supplants personal contact in many homes. We can order everything we need over our computer. We don't need to talk to a human being to pay for groceries or gas. We have used technology to isolate ourselves, because we increasingly see those around us as people to be feared and avoided. Both capitalism and socialism treat people as a commodity or resource of more or less interchangeable parts, denying the Christian perspective of the unique, intrinsic value of every human being. Add to that the volatility of technological change and globalization and we have a recipe for disaster.

Both capitalism and socialism are idealisms that are variations on materialism and are antithetical to love. (I happen to think socialism is the more redeemable economic system of the two, but that is because I grew up in Minnesota and saw Christian socialism at its best.) Just look at police dramas on TV. They teach us that there are a lot of evil people out there who need to be thrown away – most of them young, black

men. By the nature of our economic systems and technologies that have reduced the need for manual labor, we don't need so many people to keep the rich in their castles. We also have developed an intolerance for people who are odd. We used to make room for oddballs and the out-of-step, allowing them a place in our world.

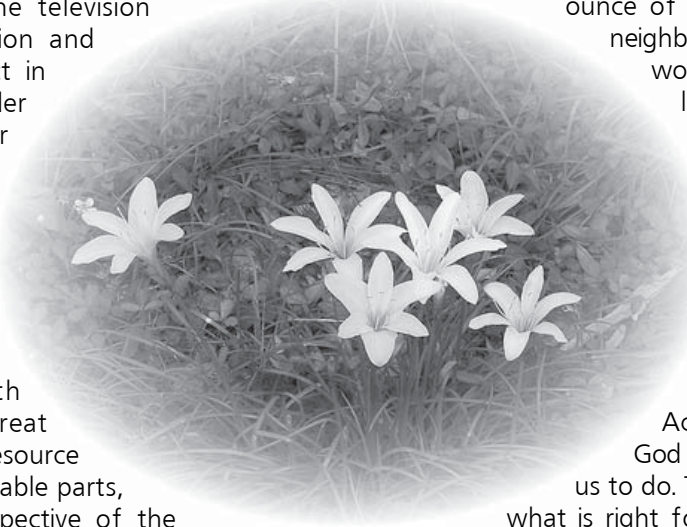
Divorce has become common and easy. It is no big thing to throw a spouse out of the picture. Why can't I just walk away from a brother or sister who is difficult or messy, or from a mom or dad who is needy, or from a son or daughter who has issues? Don't I deserve to be happy? Life will be so much easier without them.

The most important element of the cure for homelessness is to love God – and let God help you to love your family. Be a home-builder. Be the ounce of prevention. Then love your neighbor. We know an 83-year-old woman living on the streets the last few months. She never had children. Why were there no neighbors to take her in? That's the way it used to be done. She would be someone's Aunt Margaret and live in Bobby's old room. This is not a radical concept.

How to get involved?

According to Ephesians 2:10, God has prepared good works for us to do. The best way I know to find what is right for you is to go out and do something. Do anything good. Don't expect God to lead you into the ministry that is right for you if you aren't doing anything now. Have you ever tried to steer a parked car? It is next to impossible and fairly pointless. So get out and volunteer doing some good works in Jesus' Name. Do it as soon as you can, while the dew is still on today's lily. You will be amazed at how God leads you to what is right for you. V'

Cranford Joseph Coulter directs The King's Jubilee, a ministry among the poor and homeless in Philadelphia, Pennsylvania.

“МАРІЯ” Уласа Самчука

З болем у серці згадуємо трагічне 75-ліття страшного Голодомору в нашій Україні. Голодомору, затаюваного московським режимом донедавна перед цілим світом. І прочитуємо ще раз першу книжку про голодомор, епічно спокійну, потрясаючу своїм змістом книжку, якій також 75 років.

Молодий 28-літній письменник -емігрант у Празі відчув і переживав ці нелюдські події в його Батьківщині. Ще в 1933 році написав невеликий, але вражаючий глибиною твір “МАРІЯ”.

Улас Самчук. Свій твір “МАРІЯ” письменник присвятив “Матерям, що загинули голодовою смертю на Україні в роках 1932-33”. Книжка вийшла у Львові в “Українській Бібліотеці” І.Тиктора в 1934 р., тім самім Львові, де молодий М. Лемик, член ОУН, щоб звернути увагу світу на голодомор, надіючися на голосний суд, свідомо іде на смертний присуд, стріляючи дипломата консульства СРСР у Львові.

Марія прожила 26258 днів... Цього останнього дня вона засинала з голоду, покинута, сама... Перед її очима пробігали ці тисячі днів її життя. Сирітка, наймичка, подружжя, смерть перших дітей...А потім син Демко гине на фронті в Першій Світовій Війні. Син Лаврін – петлюрівець каже:....Тату, - Але ж ми козаки. Москва зруйнувала нашу Січ...” Син Максим відрікається від брата, що сидить у в’язниці, від батьків, яких виганяє з власної хати:”...Звів нагана, бацнув раз і другий, київський образ розсипався на скалки. Скам’яніла Марія не поверне язиком. –Ну, что ж, мать? Чево таращіш глаза? Ідола твоего разстрелял...”

У доньки Надії чоловіка забрали. її доня Христинка вмерла з голоду. Надія рештками сил кінчає своє життя. Але її мати, Марія, вже того не знає... ..”Довго виривалася з життя Марія. Мідяне холодне сяйво місяця облило її опухлі ноги...І настала ніч. Ніч вічності...”

У 75-ту річницю Голодомору запланованого Москвою та безсердечно виконаного Кагановичем, вшановуємо молитвами 10 мільйонів, а може і більше, невинно загиблих жахливою смертю наших сестер і братів в багатій Україні - хлібниці Європи. Скільки між ними було дітей? Скільки талановитих осіб – невідкритих талантів найрізніших професій? Скільки матерів – продовжувачів роду...

Самчук назвав книжку “Хроніка одного життя”. Та образ Марії яскраво

змальовує не тільки життя “звичайної людини”, а змальовує події та настрої тих часів, змальовує трагічну долю України. Так би хотілося побачити “МАРІЮ” поширену тисячами в Україні. Може б тоді комуністи та всякі симоненки і інші засліпленці з більшою повагою, зрозумівши нарешті правду, говорили про наше минуле. Перекладена була “Марія” на німецьку мову, але на жаль, свіжо видрукувана, була збомбардована ще в друкарні.

Перекладена на французьку мову, була заборонена комуністами у Франції, залишилася лише в кількох примірниках. Хотілось би побачити її знову в тих мовах, а головно в англійській. Епічно спокійна розповідь про 26258 днів життя Марії напевно допомогла б неукраїнцям легше зрозуміти варварство та безоглядність московського режиму, так довго схвалюваного і толерованого західнім світом.

Відбувся трагічний жидівський голокост. Жиди зуміли тисячами фільмів, книжок, телевізійних передач та іншими способами усвідомлювати світ про своє горе. Вони зуміли прикликати до відповідальності, і досі це роблять, винних, підозрілих та не завжди винних осіб.

Шкода, що минає 75 років національної трагедії і ми не спромоглися притягнути до відповідальности тих, які так садистично винищували наш народ. Як добре, що тепер, у 75 річницю трагедії, акція “Незгасимої свічки” привертає увагу світу до нашого минулого.

Ми пам’ятаємо!

А світ мусить знати!

Ольга Матула

**Св. пам'яті
Варвара
Антонівна Діберт
(1898-1994)**

**СВІДОК
ГОЛОДОМОРУ**

Варвара Діберт, Оля і Оленка Матули

Три покоління активних сестриць із Сестрицтва св. Ольги при катедральній парафії св. Андрія Первозванного в околиці Вашингтону, Д. К.

Варвара Антонівна Діберт, з роду Крамаренко, народилася 8-го листопада 1898 р. в родині священика і виростала на парафії в серці України – 3 км. від місця народження Шевченка, в селі Пединівка. Її няня Харитина в молодості була кріпачкою того самого пана Енгельгарта, що й Тарас Шевченко. Хоч баба Харитина не могла розписатися, а ставила хрестика, але Шевченка не тільки боготворила, але багато його творів, як “Катерина”, “Наймичка та інші, знала на пам’ять. Вона була символом моралі та сумління і слідувала, щоб служниці та діти не вживали лайливих слів, в хаті не свистіли, щоб не накликати до хати нечистої сили...Робила це лагідно і спокійно, переконувала, що хто буде робити ті речі, то його язик так розпухне, що не зможе стулити рота...А крім того неслухняним не буде розповідати казок та оповідань про гайдамаків, яких знала безліч і зачаровувала ними дітей і дорослих. Мама Варвари багато хворіла і няня Харитина проводила багато часу з малою Варварою та мала великий вплив на її розвиток, як також і старші брати, які були семінаристами в Києві. Варвара Антонівна закінчила єпархіальне училище, а згодом і Педагогічний інститут і з 1916 року вчителювала.

Вона була свідком і учасником Визвольних змагань 1917-1921 років, належала до сотні “Вільне Козацтво” в містечку Кагарлик на Київщині, де вчителювала. Цей період свого життя вона зворушливо описала в некролозі по св.п. Іванові Паливоді, який у той час був інспектором шкіл в тому районі. Цю сотню було призначено для охорони Директорії перед більшовицькими

бандами. На прохання отамана Зеленого, Варвара зі своєю товаришкою дістали призначення до Кам’янця Подільського передати документи Петлюрі. Там вона допомагала у військовому шпиталі як мед-сестра, захворіла на тиф якраз під час евакуації уряду УНР. Так лишилася на Україні під большевицькою окупацією.

Варвара Діберт пережила світлі часи Відродження Української Держави та УАПЦеркви 1921 р. і їх занепад, штучний голод, німецьку окупацію в Києві, примусову працю в Німеччині та скитання в переселених таборах в повоєнній Німеччині. Переїхавши до Америки, активно включилася в церковне та шкільне життя на поселеннях. Довгі роки вчителювала в парафіяльній школі при церкві св.Вознесення в Ньюарку, Н.Дж., а потім в Школі Українознавства у Вашингтоні. Належала до Шкільної Ради при Консисторії, брала активну участь в шкільних конференціях і регулярно дописувала на педагогічні теми до шкільного журналу “Наша Школа”, до “Православного Слова” і “Віри”. Багато дітей наших парафіян, які сьогодні вже самі стали батьками і роз’їхалися по різних містах Америки, а то і світу, завдячують великою мірою своїй довголітній учительці свої знання і любов до України, її історії та прагнення до самостійності та посвяту своїй рідній Церкві.

Переживши страхіття Голодомору 1932-33 років, свідчила і в Конгресі США перед Конгресовою Комісією Дослідження цього штучно створеного геноциду українського народу, і в Програмі “Голосу Америки – Вікно в Америку”, яка була передана

в Україну двічі - в травні 1993 року і повторно в листопаді 1995 року...

Також свідчила через СКВУ (Світовий Конгрес Вільних Українців) у 1987 році, в Інтернаціональному Суді в Гаазі.

Її свідчення, перекладене на англійську мову, увірйшло до посібника "Genocide in Ukraine 1932-1933-Curriculum and Resource Guide for Educators", видане

заходами УККА для вживання учнями середніх публічних шкіль штатів Нью Йорк і Нью Джерзі.

Завжди лагідна і доброзичлива, повна енергії, хоч останні роки провела в інвалідному візку, Варвара Антонівна Діберт не закопала своїх талантів даних їй Богом, а помножила їх і віддала на службу своєї Батьківщини і Церкви.

СВІДЧЕННЯ ВАРВАРИ АНТОНІВНИ ДІБЕРТ

Про Голодомор в Україні 1932-1933 років.

В 1932-1933 роках до Києва потяглися тисячі селян з навколишніх сіл, шукаючи порятунку від голодної смерті. Ограбоване советською владою українське село вимирало поголовно. Були випадки людоїдства, коли доведена голодом до божевілля мати вбивала власну дитину, щоб прогодувати нею решту родини...

Ті, що ще мали силу і відвагу тікали до міста. Та мало хто з них спасся. Ослаблені люди сідали і лягали навколо будинків, парканів і сквериків, щоб вже ніколи не встати...Особливо жахливо виглядали почорнілі обличчя матерів з малими дітьми на руках, у яких личка були зморщені як печене аблоко. Вони не в силі вже були плакати, а тільки скиглили та ворушили губами, шукаючи поживи – де її вже не було. Люди шукали порятунку, а знаходили смерть.

Я бачила це кожного ранку поспішаючи на роботу через Синній базар, по Підвальной вулиці, попри Золоті Ворота і на Володимирській вулиці. Грузовики керовані міліцією та мобілізованими комсомольцями їздили, підбираючи трупи і напів живих та вивозили їх за межі міста.

Ніхто в Києві не мав права приймати до себе наніч навіть найближчих родичів. Треба було йти до управдома з посвідкою від Сільради і тільки тоді ставив той печатку з датою, на скільки ночей дозволено лишатись. Для більшости селян таку посвідку не легко було дістати, особливо для хлопців і чоловіків, бо нікого не хотіли випускати із села. Щасливіші були одинокі жінки і дівчата. Їм часом без такої посвідки удавалось влаштуватись за служницю (особливо у партійних), а потім, діставши членську картку профсоюзу, перейти на якусь фабрику чи завод, або в установу прибиральницею. Таку можливість часто використовували також жінки з професійною освітою, які були звільнені з роботи за те, що чоловік був заарештований як ворог народу за своє непролетарське походження. Я знала 4-ох таких жінок і допомгла їм, беручи їх до себе, як хатніх робітниць. А моя тітка, лікарка, спасла таким чином 6-ох. Дві з них уже почали пухнути. Міські люди всіма способами пробували допомагати своїм родичам, але це було не легко робити.

Київляни діставали харчові картки, але приділи були дуже малі і вижити було не легко. Службовці отримували 400 гр. хліба на день і 200 гр. на утриманця. Фабричні робітники діставали 500 гр. на день, а працівники на військових фабриках – 800 гр. Видавалося трошки пшона, цукру і олії на місяць. Сьогодні може здаватися, що 400 гр. хліба на день досить, але ж цей хліб був майже самотнім харчуванням. І яка мама їстиме свою пайку, коли голодні очі дітей з пристрастю дивляться на тебе...Тільки упривілейовані установи і більшість партійних мали доступ до закритих розподільників і їдалень, де вони діставали все що потребували. Я одного разу мала нагоду побувати в такій їдальні. Пропуск туди, талони на обід і навіть свої судки дала мені моя співробітниця, чоловік якої працював у Міністра Освіти. Можна було їсти там, або взяти додому. Того обіду нам хватило для всіх шістьох, коли я принесла його додому.

В 1933 році появилсь в Києві так званий Комерційний Хліб. Його можна було купити за 2.5 крб. кіло, без карток. Але тільки один кілограм за раз черги і черги за ним були дуже довгі, так що працюючим було тяжко добитись до цього хліба. Селян же, які пробували стати в чергу за цим хлібом, міліція брутально виганяла з цих черг, вкидала їх до грузовиків та вивозила за місто.

Появились так звані Торгсіни – магазини ніби для торгівлі з чужинцями. А справді це був спосіб викачування з населення золота та інших дорогоцінностей. В торгсінах можна було за золото купити все їстівне. Люди зносили туди не тільки свої прикраси, але і хрестики та шлюбні перстені і міняли на харчі. Але ж мало вже хто мав золото. Одного разу мій чоловік приніс додому талон з торгсіну і сказав, що я можу на нього взяти харчі там. Коли я здивовано на нього подивилась, він відкрив рота і я побачила, що він позбувся своїх золотих коронок, які пізніше замінив стальними. З тяжким серцем я пішла до торгсіну і принесла кілька кілограмів рису, який допоміг нам вижити. Крім своїх двох дітей, ми ще прийняли

(Закінчення на ст. 24)

(Закінчення із ст. 23)

СВІДЧЕННЯ...

двох дітей своїх далеких родичів, батько яких був заарештований, а мати вчителька на селі, була викинена з праці і з хати і в розпачі не могла дати їм ради. Правдами і неправдами вдалося нам їх приписати до своєї родини і навіть в школу влаштувати, бо в Києві школи функціонували і я працювала в одній з них. Так ці діти спаслися.

Ще з часів революції Київ був переповнений безпритульними дітьми, віком від 6 до 15 років. Хоч уряд і влаштовував Дитячі будинки для них та число безпритульних зростало, особливо в період розкуркулення і ще більше під час Голоду. Ми жили на вулиці Ласточкина-Смірнова ч.б. Рядом з нами був великий будинок (бувний кінотеатр), який перетворили в Колектор для безпритульних дітей. Їх вилучували в місті і після санітарної інспекції розвозили по дитячих будинках. Виходячи зі свого двору раненько на роботу, я часто бачила грузовики, з кузова яких міліція витягала брудних, обдертих дітей, яких силою впихали в цей колектор. Сторожа стояла при вході і нікому не дозволяла заходити туди. Впродовж зими 1932-1933 року я бачила багато разів найжахливішу картину, як ранесенько вранці витягали з того будинку тіла мертвих, напів роздягнених дітей і вкидали їх в кузов напів відкритого грузовика, як дрова. І прикривши брудним брезентом вивозили в невідомому напрямку.

Пройшовши декілька кроків до вулиці Артема — ніби голкою в серце колов голос диктора з радіоре-продуктора, що були вмонтовані в стіни на майже кожному розі більших вулиць — голос розпинався про щасливе життя дітей в Радянському Союзі. А після веселого маршу точилась розповідь про нещасне життя дітей в капіталістичних країнах.

Про Голод на Україні радіо і преса не згадували жодним словом. А залякані люди мовчали також, бо хто тільки одним словом натякав про це лихо, того арештовували і висилали на заслання.

Голод кінчався повільно після врожаю 1933 року. І навіть тоді людей ловили і за один колосок знайдений на стерні після жнив — засуджували на 10 років тюрми і висилки, або й стріляли на місці.

Весною 1934 року я відвідала мого брата, який вчителював в с. Лазарівці. Житомирської області, що розташоване 17 км. від залізничної станції Фастів. Група нас ішла пішки від потягу і ми переходили два села — абсолютно порожні, спустошені.

Вулиці і хати були зарослі бур'яном, всі вікна повибивані і без дверей. Ані живої душі ніде. І жах охопив нас.

В селі Лазарівка половина населення вимерла під час Голоду, а в 1940-1941 шкільному році не було першої класи, бо, як і по всій Україні, не було приросту в 1933 році.

Все засвідчене тут я бачила своїми очима і жах пережитого назавжди лишився в моїй пам'яті.

Вічна Пам'ять Жертвам Геноциду Українського Народу!

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ СЕСТРИЦТВ У США ІМ. СВ. КНЯГИНИ ОЛЬГИ

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА У США
UNITED UKRAINIAN ORTHODOX SISTERHOODS OF THE USA
UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH OF THE USA

Протоієрей Юрій Сівко із сестрицями

Вітаємо Сестрицтво Св.Покрови при церкві-пам'ятнику Св. Андрія у Бавнд Бруці із прийняттям присяги. Сестрицтво, на чолі з пані Марією Коник, вже довгі роки віддає дохід із своєї праці для добра нашої Церкви і щедро відкликається на кожен потребу. Нехай так само щедро нагородить Господь сестриць Св.Покрови Своєю ласкою, добрим здоров'ям, дасть сили і далі працювати для добра нашої Церкви.

Надія Мірчук.

HOLODOMOR FLAME

JOURNIES THROUGH UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH OF USA METROPOLIA CENTER

The International Holodomor Remembrance Flame first lit by Ukrainian President Viktor Yushchenko in Kyiv, is currently on a journey through 33 countries around the world, including 23 cities in the United States. The purpose of the journey is to increase world awareness of probably the worst case of genocide ever committed in the history of the world – the man-made famine created by Josef Stalin and his Soviet regime to force Ukrainian farmers into a collective farming program. In the fall of 1932 and the spring of 1933, ten million Ukrainian men, women and children were deliberately starved to death by the removal of every scrap of wheat and other foods that existed in their possession. The desired result of this increased awareness is that the entire world will finally declare the Holodomor – Death by Starvation – as an act of

genocide, thus finally condemning those responsible. At the conclusion of its journey, the Flame will return to Kyiv in November of this year to be part of the official Ukrainian State Commemoration of the 75th anniversary of the Holodomor.

On Memorial Day, 26 May 2008, Ukrainian Orthodox faithful, Ukrainian Diplomats, local officials and other guests gathered on the grounds of St. Andrew Memorial Church before the monument to Princess Ol'ha, Equal-to-the-Apostles and Baptizer of Ukraine, to begin a program commemorating those ten million lost ones in this 75th anniversary year. Bishop Daniel opened the program with a presentation of a literary statement and poem about the Holodomor by Svitlana Kuzmenko entitled "LET US REMEMBER" (Pamyatajmo!). This is a powerful work, which describes the conditions in Ukraine under which the Holodomor took

place. Those conditions could never in a natural way have created a famine such as the Holodomor and its horrific consequences. Svitlana Kuzmenko comments that those survivors of the famine and their immediate descendants are rapidly decreasing in number through death and we cannot forget them and those they lost. They were three generations of our people and their loss, along with the loss of those who would have descended from them, still affects Ukraine in many ways today. Bishop Daniel's presentation of this beautifully written piece brought tears to the eyes of many people present.

Archbishop Antony spoke next about an elderly woman named Tatiana, who agonized to him on the eve of her heart surgery, that she had not done enough to educate her children and grandchildren about the famine and what she witnessed and lived through as a child aged 12 those 75 years ago. Her grandchildren had gone to see

Нам пишуть..

Дорогі сестриці!

Загально відомо, що десять заповідей Закону Божого ґрунтуються на двох скрижнях: любові до Бога і любові до ближнього. Вже протягом багатьох років ваша організація через Тамару Пустовіт піклується студентами вразливих категорій нашого навчального закладу. Адміністрація, професорсько-викладацький колектив, профспілковий комітет та відділ гуманітарних та міжнародних зв'язків Державного вищого навчального закладу "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди" від імені усіх студентів висловлює Об'єднанню українських православних сестрицтв в Америці, всім тим людям, які своєю невтомною працею і милосердям допомагають нашим студентам-сиротам та студентам, позбавленим батьківського піклування, дарують їм надію на краще майбутнє, глибоку і щирю подяку.

Нехай же Ваша турбота про наших студентів буде зарахована до тих справ, які ведуть до об'єднання православної Церкви.

Ми сподіваємося, що й надалі Ви приділятимете велику увагу потребуючим студентам. Нехай Господь і вас щедро винагороджує своєю ласкою за всі добрі справи, які Ви робите в ім'я Його.

Ректор В.П. Коцур

Вельмишановна пані Надіє!

Найперше шлю вітання Вашим близьким і сестрицям Об'єднання Українських Православних Сестрицтв у США, зичу Вам Божої ласки й надалі нехай обдаровує Вас Милосердний Господь і Матінка Божа, нехай тримає Вас усіх в своїй подальшій опіці. Щоб дарував Вам Отець наш Небесний здоров'я, сили і терпіння надалі творити добро для окремих людей і нашої Церкви в цілому, бо Ваша сестринська милосердна праця може достойно оцінитись лише Творцем.

Я, недостойний ієрей, завжди молю за Вас усіх, кого імена знаю, а кого не знаю, то Господь знає ім'я і вік кожного. Дякую Вам за Вашу велику допомогу в співпраці з нашою парафією та сестринством милосердя нашої парафії. Переказую Вам велику вдячність від дітей туберкульозно-хворих, які лікуються в нашму місті. Всі надіслані Вами й іншими сестрицями інших сестринств: одяг, іграшки, книжечки ми передаємо цим діточкам.

Сиротинець, який є біля нашого храму, на сьогодні владою матеріально забезпечується добре, а тому потреби в них тепер немає, окрім духовної, про що ми дбаємо. Хрещення вони приймають в нашому храмі і наші парафіяни є їм хрещеними батьками.

Молимося за них і при потребі допомагаємо матеріально.

Храм Покрови Пресвятої Богородиці вже завершили і встановили на дзвіниці дзвони та в храмі три панікадила. Минулого року розпочали будувати великий п'ятибанный золотoverхий Свято-Михайлівський головний храм. Цю частину вітваря завершили.

Цього року продовжуємо. Маємо вже діючі дві каплиці. Одна лікарня святого великомученика Пантелеймона в онкологічній лікарні міста Херсону і цвинтарна - чуда Архистратига Михаїла. Маємо намір будувати каплички: святителя Миколая на монастирському цвинтарі і святого Івана Хрестителя з купеллю для хрещення дорослих зануренням.

Торік поставили біля храму два бетонні хрести на колонах з капітоліями в пам'ять жертв комуністичних репресій і голодоморів 1921-23, 1932-33, 1946-47 років та другий в пам'ять новомучеників українських, що життя своє поклали за Церкву Христову та за волю України (світлинку Вам надсилаю). На освяченні були священники всіх конфесій окрім московської. При храмі облаштували світлицю пам'яті жертвам комуністичних репресій і голодоморів 1921-23, 1932-33, 1946-47 років, з читальною.

Цього року маємо намір встановити в цьому ряду пам'ятні хрести пам'яті Патріархів Київських і всієї України Мстислава (Скрипника) та Дмитрія (Яреми), окрім того облаштуємо світлицю-музей пам'яті Святиших Патріархів Київських і всієї України Мстислава (Скрипника) та Дмитрія (Яреми). Коли зможете надіслати якісь експонати, то будемо вдячні Вам. Отак ми живемо і нічого особливого не робимо, а часу не вистачає. Найперше Служба Богов'ї й молитва. Третину року Божого, а саме 122 дні служиться свята Літургія, в інші дні - молебні і панахиди.

Дванадцятий рік постійно діє недільна школа, чому матінка Тетяна активно сприяє. Майже щороку організуємо паломницькі мандрівки по святих місцях України. Такі новини.

З вдячністю і повагою до Вас і до сестриць,
Недостойний ієрей о. Леонід Сливканич.

Віра

26

2008 Mission Team of College Age Students of the UOC of the USA - Returns Home

The 2008 Mission Team of College Age Students of the Ukrainian Orthodox Church of the USA is back in America, safe and sound, after spending two weeks in Ukraine, visiting two orphanages that are sponsored by the Church. The children and the administration of both institutions welcomed the missionaries from the moment they arrived to the minute they left. Whether they were playing with them or just bringing food to the table in dining room, they never stopped assuring our missionaries that "Come back! You are welcome again and again."

Praying with children, doing arts and crafts, assisting nannies with their daily responsibilities, and painting – these are a few activities that the 12 Team members were involved in this past trip, which lasted from May 30-June 14. From a healthcare perspective, our team was able to learn and share information with both the healthcare workers and the staff regarding prevention,

diet, hygiene, and medication. We all learned how much culture influences healthcare. The staff workers and the administration of both orphanages in Znamianka (Kirovohrad region) and Puhachiv (Zhytomyr region) are doing a remarkable job of being sensitive to the individual needs of children while integrating poorly available modern healthcare skills and medicine into their practices.

His Grace Bishop Daniel along with Pani Iryna Mahlay, a member of St. Vladimir Ukrainian Orthodox Cathedral in Parma, OH led this year's Mission Team to Ukrainian orphanages. Bishop Daniel, describing this year's efforts of the youth of the Church commented that *"taking the Great Commission of our Lord seriously, our youth proclaims the Gospel and demonstrates the love of Christ by extending a loving and caring hand to others, whether next door or across the*

ocean."

The mission journey was organized by the Consistory of the Ukrainian Orthodox Church of the USA - Offices of Youth and Young Adult Ministry - Natalie Kapeluck-Nixon, Director - and Missions and Christian Charity - Protodeacon Dr. Ihor Mahlay, Director. This year's mission team consisted of nine students: Andrea Komichak of St. Vladimir Cathedral, Parma, OH; Alexandra Hucul of Holy Ascension Parish, Maplewood, NJ; Adam Kennedy, Melania and Matthew Trypupenko of St. Volodymyr Cathedral, Philadelphia, PA; Lara Haluszczak of St. Vladimir Parish, Pittsburgh, PA; Anastasia Zawierucha of Holy Dormition of the Birth-Giver of God Parish, Northampton, PA; Madeline Melnychenko of St. Andrew Cathedral, Silver Spring, MD; Katherine Stecyk, Ukrainian Catholic Diocese of Parma, OH; Rev. Fr. Stephen Masliuk, pastor of St. Mary Church in Bridgeport, CT.

Almost ten years ago, the UOC of the USA in partnership with the Children of Chornobyl Relief and Development Fund (CCRDF) adopted two (*and now three*) orphanages in Ukraine. Orphanages in Znamianka, Kirovohrad Province, Zaluchya, Ivano-Frankivsk Province and in Puhachiv, Zhytomyr province were selected because the homes were in particularly deplorable condition, housing children with physical and mental birth defects.

(Continued from p. 25)

HOLODOMOR FLAME ...

the most popular movie of the time, "Silence of the Lambs", which had a "cannibalism" theme. When they returned from the movie and discussed it in Tatiana's presence they spoke of the horrors they witnessed and

laughed uncontrollably and this profoundly affected Tatiana because it seemed to indicate to her that they just did not get the seriousness of the Holodomor. She had spared them the most horrible details because she did not want to frighten them or make them think she was exaggerating. But at the time she spoke to her priest, she was overcome with an enormous sense of guilt that she had failed her parents, grandparents and all her siblings who perished in the Holodomor. Following her surgery she spent several years correcting what she perceived as her failure and was certain that she accomplished her goal.

The Archbishop declared, as so many have throughout the decades, that we cannot forget, because if we do, we almost guarantee that something just as horrible will happen in the world again

– and we have witness of it happening in several nations around the world at this very time – especially in regions of Africa. The Archbishop reminded all present that the Memorial Church before which they stood was the first monument built in the entire world to the victims of the Holodomor and other acts of Soviet repression and aggression. Under the guidance of then Archbishop Mstyslav, the construction of this monument began in 1955 and it was consecrated in 1965. During that construction and throughout all the years since, the victims of the Holodomor have continuously been commemorated without lapse – for 53 years.

The entire gathering next moved to the circular portion of "Patriarch Mstyslav Way" the driveway that leads to the Memorial Church. As they stood facing the Church four seminarians of St. Sophia Seminary – Vasyl Pasakas, Mychaylo Hravetsky, Andrij Matlak and Vasyl Dovhan – approached the Ambassador of Ukraine to the USA, Dr. Oleh Shamshur and Consul General of Ukraine in New York City, Mr. Mykola Kyrychenko – running with the Flame of Remembrance through St. Andrew Cemetery and around the Memorial Church. The Ambassador and the Consul General received the

Flame and turned to the survivors asking: "Will you remember?" The survivors in receiving the Flame responded: "We have remembered and we will never forget!"

The survivors then proceeded forward on the path to the Church where their children awaited them. The survivors asked their descendants: "Will you remember?" Their children, receiving the Flame responded:

"We the children and descendants of survivors from the "Holodomor" – the man-made famine of 1932 through 1933 – have not and will never forget those of our fathers, mothers, brothers and sisters who perished in this famine –the most horrific example of genocide known in the history of the world. Our countrymen did not perish in vain. Their sacrifice was burned into the hearts and souls of our nation's people and served as the foundation for the freedom Ukraine knows today. We will remember

our lost ones from generation to generation.”

The children of the survivors then moved to the steps of the Memorial Church where their descendants – the grandchildren of the survivors – awaited them. They asked their children: “Will you remember?” Their children, receiving the flame responded:

“We have heard from our grandparents and our parents the story of our ancestors, who were killed in 1932 and 1933 during the man-made famine in Ukraine. We promise that we will keep their memory alive by sharing their story with our children and grandchildren – so that the world will never again have to see such a horrible act of man’s cruelty against fellow man!”

The grandchildren of the survivors then ran with the Remembrance Flame around the Memorial Church and up the steps to the Church entrance where Archbishop Antony and Bishop Daniel awaited them. In receiving the Flame from the children, the bishops prayed that God will always guide them and enable them to keep the promise to their parents and grandparents that they will never forget those who perished under a godless regime through Starvation by Death.

The bishops carried the Flame into the Memorial Church and from the flame lit two large candles and in turn, lit candles held by all the people present. At this point a Memorial Service (Panakhida) was served by the hierarchs and fourteen of the clergy present, with the Ukrainian diplomats standing at their side. Responses were led by Michael Andrec and Natalia Honcharenko-Andrec and other members

of the Memorial Church choir who were present. It was a particularly moving memorial service considering the participation of three generations of one of the survivor families sharing in the day’s program - the family of Mykola and Nadia Mirchuk, from Holy Trinity Parish, Irvington, NJ.

Following the service, Ukrainian Ambassador, Dr. Shamshur, spoke eloquently in memory of the victims of the famine and denouncing the actions of the regime

that created it. His Excellency has been a long-time supporter of the effort of the Ukrainian community here in the USA to obtain a proper location for and to construct a permanent and prominent monument to the victims of the Holodomor in our nation’s capital, Washington, D.C. He has also been a leading proponent in Ukraine for the establishment of a national monument and museum, which will properly commemorate the victims and educate all future generations of Ukrainian students and citizens about the consequences of silence – and failing to remember. At the conclusion of the ceremonies, the seminarians of St. Sophia Seminary hosted a reception at the Seminary for all present to have the opportunity to share and discuss their memories of living through the famine itself or the stories their parents and grandparents told them about their experiences during the famine.

WE MUST NEVER FORGET!

*Дорогі сестриці,
фонд Об'єднання на висилку ВІРИ
в Україну вичерпується.
Цього року будемо висилати тільки до
бібліотек. Маємо в Україні бажаючих
отримувати ВІРУ, але на жаль цих
бажань ми не можемо задовільнити.
Передплата в Україну коштує \$25.
Передплачуйте ВІРУ, як дарунок для
читачів в Україні чи США!*

Християнське коріння української культури

Тарас Борозенець

З часів святих рівноапостольних князів Ольги та Володимира Хрестителя світоглядні засади національної культури України ґрунтуються на православно-християнському віровченні та практиці. Як світова релігія християнство, охопивши своїм впливом величезну кількість культур Сходу і Заходу, стало основоположним формотворчим чинником для вітчизняної духовності. Українська ментальність, мова, картина світу, побут, звичаї, обряди, право, держава, література, мистецтво склалися завдяки активному засвоєнню християнських духовних цінностей нашими предками.

Протягом X - XIII ст. в Київській Русі відбувається частковий синтез дохристиянських місцевих традицій і християнства православного зразку. Звичайно цей процес не був безпроблемним. У першу чергу це виявилось в конфлікті старого і звичного для людей язичництва, яке переживало ідейну кризу, з новим для Русі візантійським християнством. Складний і довготривалий процес взаємодії двох культурних систем призводить до поступового і неухильної християнізації духовного світу українців, який триває досьогодні.

Завдяки утвердженню християнства Київська Русь перетворюється на важливу контактну ланку між Сходом і Західною Європою, Візантією і Скандинавією, забезпечуючи тим самим можливість взаємодії слов'янських народів з багатьма регіонами середньовічного світу. Цю геополітичну та культурну роль посередника Україна продовжує виконувати і в сучасному світі.

Православне християнство завдяки своєму яскраво вираженому гуманістичному характеру зуміло поєднати в собі світоглядну установку на інтелектуальність й особистість з установкою на духовність і соборність. Гармонійна єдність цих установок втілюється в антропологічному ідеалі Київської Русі, яскраво вираженому в житті та творах преподобних Антонія і Феодосія Печерських, Нестора Літописця, митрополита Іларіона, Климента Смолятича, Кирила Туровського, Данила Заточника, митрополита Никифора та інших, і продовжена їх нащадками - духовними письменниками І. Вишенським, Л. Зизанієм, П. Могилою і Ф. Прокоповичем, філософами Г. Сковородою та П. Юркевичем. Таким ідеалом, який залишається актуальним і в наш час, є, з одного боку, вільна, обдарована знанням і словом, творча, соціально активна людина, і водночас смиренна, мудра, терпима, проникнута світлом милосердя і прощення.

Сутність вітчизняного антропологічного ідеалу охоплюється багатогранною категорією «софійність» (від гр. софія - мудрість, знання, майстерність). В цьому символі-понятті виражається ідея гармонії розуму і віри, несуперечливого погодження інтелектуального, емоційно-чуттєвого і практичного

розвитку особистості в її служінні Богу. Відтак у вітчизняній культурі знання не протиставляється моральності і вірі, а навпаки, зміцнює їх. Символом софії є серце України - храм Софія Київська.

Софійне знання, носієм якого і постає вільна, одухотворена особистість християнина-праведника, передбачає особливу гармонію безкінечного духовно-душевного прагнення до досягнення істинної мудрости (Бога) та глибинного «буття в істині», яка втілюється у практичних вчинках «мудреця», підтверджується його життєвою поведінкою, репрезентуючи тим самим традицію єдності морально-етичної теорії і практики.

Осереддям духовних і фізичних сил софійної людини, її особистим екзистенційним центром виступає «серце». Загальновідомий кордоцентризм українського православ'я, який бере свій початок у культурі Київської Русі, переданий у спадок наступним поколінням національної культури. Інтелектуальне знання в контексті ідеї кордоцентризму постає як «любомудріє», тобто набуває морально-етичного значення та служить засобом пізнання Божественної Мудрости.

Основні ідеї київського християнства набули подальшого розвитку в культурно-історичному процесі. На українському ґрунті вони були продовжені у філософській теорії та освітній практиці братських шкіл, козацькій духовній культурі, мистецькій і науковій творчості.

Органічним продовженням християнських тенденцій розвитку української культури стали часи національного відродження з кінця 18 до початку 20 ст. На християнських цінностях будується творчість видатних представників епохи: письменників Т. Шевченка, П.Куліша, М. Костомарова, Л. Глібова; педагогів К. Ушинського, Х. Алчевської, С. Русової, Г. Ващенко; художників О. Мурашка, М. Врубеля, М. Ге, І. Іжакевича; архітекторів М. Городецького, А. Прахова; композиторів М. Лисенка, М. Леонтовича, Ф. Колесси та багатьох інших.

На початку 21 ст. християнство продовжує залишатися одним з основних факторів, які визначають розвиток сучасної України. Попри зростання впливу секулярної культури, воно складає золоту скарбницю світоглядних орієнтирів та морально-етичних цінностей як всього людства, так і українського народу. Переважна більшість населення України вважає себе християнами і орієнтується на християнські ідеали в своєму житті. Для громадян України Церква є найбільш авторитетною інституцією порівняно з іншими не релігійними установами. Все це є свідченням того, що в умовах подальшого загострення глобальних проблем, які загрожують самому існуванню людини, слідування гуманістичним ідеалам християнства є найбільш адекватним засобом виходу з кризи.

Donations - Пожертви

Donations 03/11/2008 - 06/06/2008

Donations to the Renovation Fund of St. Andrew Memorial Church in So. Bound Brook, NJ

\$500.00 Sisterhood of Faith, Hope and Love, Northampton, PA

Donations to the Museum in So. Bound Brook, NJ

\$1,000.00 T. Yarovenko
\$100.00 St.Olga Sisterhood, Yardville, NJ
L. Slobidsky,
N. & M. Mirchuk in memory of Tymophij Shtompil and Mychajlo Shaldenko.
\$50.00 O. Datz
\$30.00 C. Sonevytsky, in memory of Eudokia Limonczenko
E. Chimczak
\$25.00 A. Juzeniw

Donations to the "Vira" Press Fund

\$300.00 W. Orendarenko, in memory of Hryhorij O, Orendarenko
\$150.00 St. Olha Sisterhood Chicago, IL
\$100.00 St.Olga Sisterhood, Yardville, NJ
\$40.00 T. Yarovenko
\$20.00 E. Chimczak

Donations for VIRA Subscriptions to Ukraine

\$75.00 St. Olha Sisterhood, Silver Spring, MD
\$30.00 M.& N. Mirchuk

Donations to Patriarch Mstyslav Endowment Fund

10.00 hryvni Alexandr Sajenko, Ukraine

Donations to Orphanage Fund in Ukraine

\$750.00 Fr. John Lyszyk
\$10.00 E. Chimczak

Donations to the Charity Fund

\$100.00 St.Olga Sisterhood, Yardville, NJ

Donations to the Scholarship Fund

\$100.00 St.Olga Sisterhood, Yardville, NJ
\$85.00 I. Synhaivsky

Donations to UUOS Fund

\$16.50 O. Bilynsky

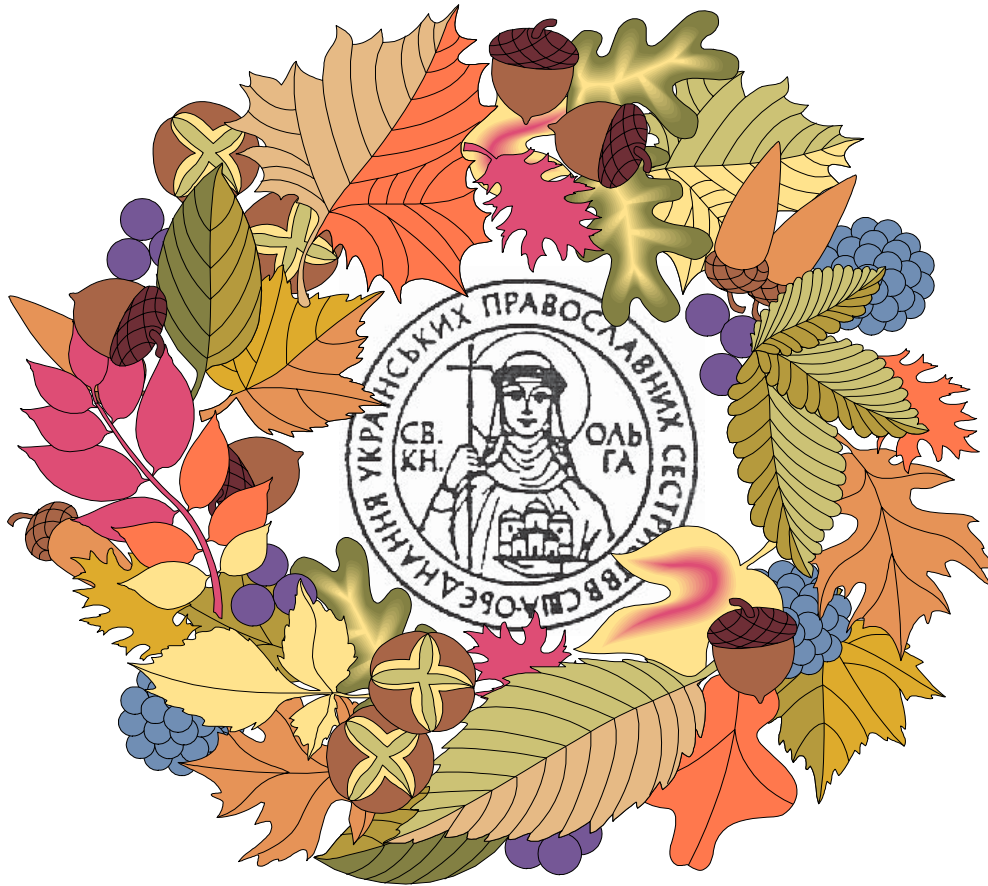
Donations to the Museum in S. Bound Brook, NJ in memory of Halyna Ilchenko

\$100.00 UUOS
\$50.00 N. Mirchuk

Український осінній фестиваль

*26 жовтня 2008 року
Савт Баунд Брук, Н. Дж.*

*Ukrainian Fall Festival - October 26, 2008
South Bound Brook, NJ*

Читайте наш журнал "BIPA-FAITH" на інтернетній сторінці УПЦ в США
за адресою www.uocofusa.org

Read our magazine "BIPA-FAITH" on the web page of the UOC of the USA
at www.uocofusa.org